

บทที่ 3

กฎหมายประกันภัยความรับผิดในต่างประเทศและในประเทศไทย

การประกันภัยความรับผิดหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “การประกันภัยค้ำจุน” ในต่างประเทศ มีหลักการ วัตถุประสงค์และรูปแบบโดยทั่วไปที่คล้ายกัน กล่าวคือ เพื่อเป็นการจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามที่บริษัทประกันภัยได้กำหนดความรับผิดไว้ในเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ในระหว่างระยะเวลาที่เอาประกันภัย การประกันภัยความรับผิดโดยทั่วไปจะคุ้มครองสำหรับเหตุการณ์เช่น อุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์คุ้มครองความเสี่ยงจากการทำหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพที่ผิดพลาด การละเว้นกระทำการ ซึ่งอาจเรียกการประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ได้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า “การประกันภัยความผิดพลาดและการละเลย” (Errors and Omissions: E&O) เพียงแต่มีขอบเขตและความหมายที่แคบกว่าการประกันภัยความรับผิดโดยทั่วไป กรมธรรม์การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพได้ถูกเขียนขึ้นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพนายความ แพทย์ สถาปนิก วิศวกร และวิชาชีพอื่นๆ อีกมากมาย รายละเอียดในแต่ละกรมธรรม์ได้ออกแบบให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการของแต่ละวิชาชีพ รูปแบบเบื้องต้นของข้อตกลงในแต่ละกรมธรรม์ประกันภัยจะเหมือนกัน เหตุการณ์เริ่มต้นที่ถูกเลือกเพื่อให้ความคุ้มครองคือการกระทำที่ผิดพลาด การกระทำหรือการละเว้นกระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ลำดับต่อมาคือการกล่าวถึงความคุ้มครองความเสี่ยงภัยที่เกิดจากเหตุการณ์ที่สามารถเรียกร้องได้

1. กฎหมายประกันภัยความรับผิดในประเทศอังกฤษ

โดยปกติการทำประกันภัยในประเทศอังกฤษ มิใช่เพียงแต่เป็นการทำเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ทำประกันภัยอันเนื่องมาจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของผู้ทำประกันภัยเท่านั้น แต่ยังสามารถทำประกันภัยความรับผิดอันอาจเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่นได้ด้วย ซึ่งการประกันภัยความรับผิดที่อาจเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกนั้น ไม่ว่าจะเนื่องมาจากความรับผิดตามสัญญาหรือความรับผิดเพื่อการละเมิด ส่วนใหญ่มักจะพบได้

จากการประกันภัยรถยนต์ (Motor Vehicle Insurance) และการประกันภัยความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง

สัญญาประกันภัยความรับผิด คือ สัญญาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือสัญญาชดใช้ค่าเสียหายอย่างหนึ่ง (Contract of Indemnity) เช่นการประกันภัยความรับผิดอันเกิดจากการใช้รถยนต์หรือการประกันภัยความรับผิดที่มีต่อสาธารณชน ตัวอย่างการประกันภัยความรับผิดที่มีต่อสาธารณชน ก็ได้แก่ ความรับผิดของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ในการที่จะต้องระวังหรือดูแลมิให้ทรัพย์สินของตนตกลงลงสู่ประชาชนที่เดินบนท้องถนนหรือการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ เป็นต้น ข้อคุ้มครองตามสัญญาประกันภัยความรับผิดนี้อาจไม่ได้เป็นเพียงการดำเนินคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยวิธีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการทำให้ทรัพย์สินของผู้เสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิม เช่น ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ให้คำรับรองว่าจะทำให้ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิม เช่น การก่อสร้างมีการทำอิฐหรือหินตกใส่หลังคาบ้านของผู้เสียหาย ดังนั้น การชดใช้เยียวยาความเสียหายอาจไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีเพื่อเรียกเงินค่าสินไหมทดแทนแต่เพียงอย่างเดียว ผู้เสียหายอาจเรียกร้องให้ผู้ทำละเมิดซ่อมหลังคาบ้านให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก็ได้ ซึ่งภาระหน้าที่ของผู้รับประกันภัยก็คือ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยในจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดตามกฎหมายในการที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย อันเนื่องมาจากการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน หรือการทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อร่างกายภายใต้ข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัย ข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดนี้อาจมีการจำกัดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวนหนึ่งซึ่งผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดตามกฎหมายที่จะต้องชำระก็ได้ และความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนี้จะต้องเป็นความรับผิดตามกฎหมาย และสามารถบังคับได้ตามกฎหมายด้วย โดยสิทธิของผู้เอาประกันภัยในการที่จะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยจะขึ้นอยู่กับสิทธิที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากผู้เอาประกันภัย

ในเนื้อหาของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด สาระสำคัญของประกันภัยความรับผิดคือความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยควรที่จะต้องระบุนถึงความรับผิดที่ตนต้องการได้รับความคุ้มครองลงในกรมธรรม์ประกันภัยอย่างชัดเจน โดยทั่วไปแล้วความรับผิดที่ได้มีการเอาประกันภัย จะเป็นความรับผิดที่เกิดขึ้นเนื่องจากอุบัติเหตุ แต่มิได้หมายความว่าขณะที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นทุกชนิดแล้ว ผู้เอาประกันภัยจะได้รับความคุ้มครองทุกกรณี แต่จะต้องเป็นความรับผิดอันเกิดจากอุบัติเหตุตามที่ได้มีการเอาประกันภัยความรับผิดไว้ โดยต้องมีการบรรยายถึงชนิด

ของอุบัติเหตุและลักษณะความรับผิดที่ผู้เอาประกันภัยประสงค์จะได้รับความคุ้มครองไว้ใน
กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดด้วย กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดนี้จะคุ้มครองเฉพาะอุบัติเหตุ
ที่เกิดขึ้นตามความหมายที่มีการระบุในกรมธรรม์เท่านั้น

การประกันภัยความรับผิดในประเทศอังกฤษมิได้มีเพียงการประกันภัยความรับผิดที่
เกี่ยวกับอุบัติเหตุเท่านั้น แต่ยังมี การประกันภัยความรับผิดอีกหลายประเภท การประกันภัยความ
รับผิดในวิชาชีพ ก็เป็นการประกันภัยความรับผิดอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความ
คุ้มครองความรับผิดต่อการฟ้องร้องคดีเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการทำละเมิดอันเกิดจาก
การให้บริการที่ผิดพลาดหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติงานในวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้
ประกอบวิชาชีพที่ต้องการความคุ้มครองจากการประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ได้แก่ ผู้ประกอบ
วิชาชีพทนายความ แพทย์ เกษีกร วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี ช่างเสริมสวย เป็นต้น ตัวอย่าง
กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของลloyd (Lloyd's) แบบมาตรฐาน เป็นกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งให้
ความคุ้มครองการกระทำจากความประมาทเลินเล่อหรือความผิดพลาดหรือการละเว้นการกระทำ
ของผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งต้องมีความรับผิดต่อหน้าที่ในวิชาชีพ แต่ในกรมธรรม์จะไม่รวมถึงข้อ
เรียกร้องที่มีต่อผู้เอาประกันภัยซึ่งเกิดจากความไม่สุจริต การฉ้อโกง การทำผิดทางอาญา หรือการ
กระทำที่มีเจตนาร้ายของผู้เอาประกันภัยหรือบุคคลซึ่งผู้เอาประกันภัยได้ว่าจ้าง ส่วนการประกันภัย
ความรับผิดประเภทอื่นๆ ได้แก่ การประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณชน การประกันภัยความรับ
ผิดของเจ้าบ้าน (Households' Comprehensive Insurance) การประกันภัยความรับผิดแบบ
บังคับ (Compulsory Liability Insurance) เป็นต้น โดยมีหลักการ วัตถุประสงค์ และความ
คุ้มครองในสัญญาที่คล้ายๆ กัน

สาระสำคัญของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดโดยทั่วไปซึ่งรวมถึงการประกันภัยความ
รับผิดในวิชาชีพ ก็คือความประสงค์ของผู้เอาประกันภัยที่จะได้รับความคุ้มครองจากการถูกฟ้อง
คดี เพื่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยอันเนื่องมาจากการกระทำหรือละเว้นการ
กระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกอันเนื่องมาจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำ
ของผู้เอาประกันเอง ซึ่งผู้เอาประกันภัยต้องมีความรับผิดตามกฎหมาย การกำหนดสิทธิหน้าที่ของ
ผู้รับประกันภัยในการต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นและการกำหนดสิทธิ
หน้าที่ของผู้เอาประกันภัยในการต้องรีบแจ้งเหตุความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้รับประกันภัยทราบ
โดยไม่ชักช้าและการต้องยินยอมให้ผู้รับประกันภัยหรือตัวแทนของผู้รับประกันภัยเข้าตรวจตรา
ความเสียหายที่เกิดขึ้น การกำหนดเงื่อนไขที่เป็นมาตรฐานในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่
ห้ามมิให้ผู้เอาประกันภัยยอมรับผิด เสนอ หรือให้คำมั่นสัญญาใดๆ ที่จะชำระเงินแก่

บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหาย ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้รับประกันภัย เป็นต้น

2. กฎหมายประกันภัยความรับผิดในประเทศสหรัฐอเมริกา

โดยทั่วไปการทำประกันภัยในประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้ทำประกันภัยแล้ว ยังอาจมีวัตถุประสงค์ทำเพื่อความรับผิดที่ผู้ทำประกันภัยอาจต้องมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกหรือที่เรียกว่า “การประกันภัยความรับผิด” ได้ด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าความรับผิดต่อบุคคลภายนอกนั้นจะเป็นผลมาจากความรับผิดตามสัญญาหรือความรับผิดฐานละเมิดที่ผู้ทำประกันภัยมีส่วนเกี่ยวข้องก็ตาม

สัญญาประกันภัยความรับผิดเป็นสัญญาเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือสัญญาชดใช้ค่าเสียหายประเภทหนึ่ง (Hailsham, 1978, p. 350) ความคุ้มครองตามสัญญาประกันภัยความรับผิดนั้นนอกจากข้อคุ้มครองอันเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นการเยียวยาความเสียหายต่อบุคคลภายนอกแล้ว ยังรวมถึงการทำให้ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิมด้วย หน้าที่ของผู้รับประกันภัย ก็คือ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยตามจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายกันทางศาล อย่างไรก็ตาม สัญญาประกันภัยความรับผิดอาจมีข้อตกลงจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัยในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย และข้อสำคัญความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกต้องเป็นความรับผิดตามกฎหมายและสามารถบังคับตามกฎหมายได้ ผู้รับประกันภัยจึงมีความผูกพันตามสัญญาประกันภัยในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

หลักกฎหมายเรื่องความรับผิดจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายละเมิดซึ่งเป็นความรับผิดในทางแพ่ง (Civil Liability) และจะตรงข้ามกับการกระทำความผิดอาญาซึ่งจะเป็นความรับผิดที่มีต่อสาธารณชน (Public Liability) ผลที่ตามมาของการทำละเมิดคือมีการฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนโดยเอกชน สำหรับการฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญานั้น จะถูกดำเนินคดีโดยรัฐเพื่อฟ้องเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยเป็นโทษตามประมวลกฎหมายอาญาคือ จำคุกหรือปรับ

ความรับผิดที่เกี่ยวข้องกับการทำละเมิดนี้ ถือเป็นความรับผิดในทางการเงิน (Financial Responsible) ซึ่งคู่กรณีฝ่ายหนึ่งต้องมีความรับผิดชอบในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่ออีกฝ่าย

หนึ่งอันเนื่องมาจากผลของการกระทำหรือละเว้นการกระทำเพื่อป้องกันผลนั้น การกระทำหรือการละเว้นการกระทำเพื่อป้องกันผลที่จะทำให้เกิดละเมิดนี้ อาจมีความเกี่ยวพันกับการประมาทเลินเล่อหรือเงื่อนไขตามที่ได้มีการตกลงไว้ในสัญญาระหว่างคู่กรณีสองฝ่ายหรือมากกว่านั้น ซึ่งในส่วนของความรับผิดในการประมาทเลินเล่อนี้ จะเกี่ยวข้องกับการประกันภัย

การกระทำที่เป็นประมาทเลินเล่ออาจทำให้เกิดเหตุละเมิดขึ้นได้ และอาจเกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ทำให้บุคคลภายนอกฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่งได้ ความรับผิดในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่ต้องใช้ความระมัดระวังนี้เป็นไปตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ซึ่งเกิดจากผลของคำตัดสินคดีของศาลในคดีต่างๆ จนกลายเป็นบรรทัดฐานของกฎหมาย และต่อมาก็ได้มีการนำบรรทัดฐานเหล่านั้นในบางเรื่องมาบัญญัติไว้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรในแต่ละมลรัฐ

การประมาทเลินเล่อซึ่งทำให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับผิดประกอบไปด้วย

1) การที่บุคคลมีหน้าที่ที่จำต้องใช้ความระมัดระวัง แต่ไม่อาจใช้ความระมัดระวังนั้นได้เพียงพอจนเป็นเหตุให้เกิดละเมิดขึ้นนั้น ซึ่งการไม่ใช้ความระมัดระวังนี้ จะต้องไม่ได้เกิดจากการกระทำโดยจงใจ ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก การใช้ความระมัดระวังตามสมควร ถือเป็นสิ่งที่บุคคลที่มีความสุจริตรอบคอบหรือเป็นสิ่งที่บุคคลธรรมดาสามัญพึงมี

2) ความเสียหายต้องเป็นผลใกล้ชิดกับการกระทำหรือการละเว้นการใช้ความระมัดระวัง และจะต้องเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดความเสียหาย แต่ถ้ามีเหตุอื่นมาแทรกแซงเหตุที่ทำให้เกิดการประมาทเลินเล่อขึ้น ก็ไม่ถือว่าความเสียหายเป็นผลโดยตรงมาจากการทำละเมิดนั้น

3) บุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้น จะต้องไม่มีส่วนร่วมในการก่อความเสียหายโดยการกระทำของตนเอง การที่มีส่วนร่วมทำให้เกิดการประมาทเลินเล่อ (Contributory Negligence) จะทำให้ผู้นั้นไม่ได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทน

เนื่องจากการดำเนินงานทางธุรกิจและการดำเนินการทางส่วนตัวอาจก่อให้เกิดการสูญเสียทางการเงินอันเนื่องมาจากการประมาทเลินเล่อ (Financial Hazard of Negligence) หรือก่อให้เกิดความรับผิดในทางสัญญาได้ (Contractual Liability) ทำให้การประกันภัยเข้ามามีบทบาทคุ้มครองความเสียหายที่มีต่อองค์กรธุรกิจและคุ้มครองความเสียหายที่มีต่อปัจเจกชน นอกจากนี้การประกันภัยความรับผิดยังได้เข้ามาคุ้มครองความรับผิดของนายจ้างที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อลูกจ้าง การประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ยังได้ขยายขอบเขตของการประกันภัยไปถึงการประกันเงินชดเชยแรงงาน (Workmen's Compensation) และการประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะชน และพัฒนาจนกลายเป็นรูปแบบหนึ่งของกรมธรรม์ประกันภัยเพื่อ

คุ้มครองความรับผิดของปัจเจกชน (Individual Activity) รวมทั้งการคุ้มครองความรับผิดของภาค
องค์กรธุรกิจ (Business Activity)

รูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดมีวัตถุประสงค์และความคุ้มครองเหมือนกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์จะหลีกเลี่ยงผู้เอาประกันภัยจากการสูญเสียทางการเงิน โดยผู้รับประกันภัย จะเข้ามารับผิดชอบต่อการใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประเภทของกรมธรรม์แต่ละประเภทที่ได้ทำขึ้น ซึ่งในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดจะบรรจุบทบัญญัติเกี่ยวกับความหมายของคู่กรณี que เอา ประกันภัย เจื่อนไข ภายใต้กรมธรรม์ประกันภัย และข้อยกเว้นความคุ้มครองของกรมธรรม์ ประกันภัย สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย เงินเบี้ยประกันภัย ซึ่งจะ แตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของกรมธรรม์

2.1 รูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในประเทศสหรัฐอเมริกา มีรูปแบบการประกันภัยความ
รับผิดหลายลักษณะเช่นเดียวกันกับในประเทศอังกฤษ โดยมีลักษณะทั่วไป (General Liability
Form) แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ในแต่ละลักษณะยังแบ่งเป็นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด
ประเภทต่างๆ อีกมากมาย ดังนี้

(1) การประกันภัยความรับผิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางธุรกิจ (Business
Liability Form) โดยแบ่งประเภทของกรมธรรม์ออกเป็น กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของ
เจ้าของ ผู้ให้เช่าหรือผู้ครอบครอง (Owners', Landlords', and Tenants' Form: OL&T) กรมธรรม์
ประกันภัยความรับผิดของผู้ผลิตสินค้าและผู้รับเหมาก่อสร้าง (Manufacturers' and Contractors'
Form: M&C) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดแบบครอบคลุม (Comprehensive General
Liability Form: CGL) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดอันเนื่องมาจากสัญญา (Contractual
Liability Form) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในผลิตภัณฑ์ (Product Liability Form)

(2) การประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคล (Personal Liability Form) เป็นกรมธรรม์
ประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคลที่ได้จัดขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสภาพ
ของอสังหาริมทรัพย์ของผู้เอาประกันภัยและคุ้มครองความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการกระทำกิจกรรม
ต่างๆ ของผู้เอาประกันภัยอันมิใช่กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางธุรกิจ โดยแบ่ง
ประเภทของกรมธรรม์ออกเป็น กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคลแบบครอบคลุม
(Comprehensive Personal Liability Policy) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเจ้าของฟาร์ม
(Farmers' Personal Liability Policy)

(3) การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ (Professional Liability Form) เป็นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่บุคคลผู้มีวิชาชีพต้องการความคุ้มครองความรับผิดจากการถูกฟ้องร้องคดีในกรณีที่เกิดการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการให้บริการที่ผิดพลาดหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติงานในงานวิชาชีพและบุคคลผู้มีวิชาชีพต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ซึ่งบุคคลผู้มีวิชาชีพควรมีความคุ้มครองในกรณีดังกล่าว บุคคลประเภทนี้ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ เภสัชกร ช่างเสริมสวย สถาปนิก วิศวกร ทนายความ เป็นต้น กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในลักษณะนี้ ได้แบ่งประเภทของกรมธรรม์ออกเป็นหลายประเภท เช่น

1) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของแพทย์ ศัลยแพทย์ และทันตแพทย์ (Physicians' Surgeons' and Dentists' Form) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในสามวิชาชีพนี้ได้จัดขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพเหล่านี้ จากการปฏิบัติวิชาชีพที่บกพร่องหรือผิดพลาดซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพเหล่านี้ต้องมีความรับผิดตามกฎหมายต่อคนไข้จากการถูกดำเนินคดีเรียกร้องค่าเสียหาย ภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ ผู้รับประกันภัยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีตามจำนวนที่ได้มีการจำกัดความรับผิดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย

2) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเภสัชกร (Druggists' Liability Policy) เป็นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่ให้ความคุ้มครองข้อเรียกร้องที่มีต่อเภสัชกรอันเนื่องมาจากความผิดพลาดในการจำหน่ายยาหรือสั่งยาผิดวัตถุประสงค์รวมถึงความบกพร่องหรือผิดพลาดอันเนื่องมาจากการจำหน่ายสินค้าชนิดอื่นๆ ที่วางจำหน่ายภายในร้านขายยา

3) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพบัญชี (Accountants' Professional Liability Policy) เป็นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันภัยและบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมดูแลของผู้เอาประกันภัย เพื่อการชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งการกระทำหรือการละเว้นการกระทำนั้นต้องเป็นผลโดยตรงจากการปฏิบัติงานในวิชาชีพบริการที่เกี่ยวกับงานด้านการบัญชี แต่กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้จะไม่ให้ความคุ้มครองถึงการบาดเจ็บของร่างกาย การเสียชีวิตหรือความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินที่สามารถจับต้องได้ การกระทำอันไม่สุจริต การฉ้อโกงหรือการกระทำที่ต้องรับผิดทางอาญา

4) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพทนายความ (Lawyers' Professional Liability Policy) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความรับผิดในการกระทำหรือการละเว้นการกระทำหรือความผิดพลาดของทนายความหรือการกระทำของ

บุคคลอื่นในอำนาจการควบคุมดูแลของหนายความที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการทางกฎหมายแก่บุคคลอื่นในฐานะที่เป็นหนายความ ซึ่งการกระทำหรือการละเว้นการกระทำหรือความผิดพลาดดังกล่าวนั้น มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ลูกความหรือบุคคลภายนอกซึ่งหนายความต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการถูกฟ้องร้องคดี ภายใต้เงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบประเภทนี้ ผู้รับประกันภัยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีตามจำนวนที่ได้มีการตกลงไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย แต่กรมธรรม์ประเภทนี้ จะไม่ให้ความคุ้มครองความบาดเจ็บต่อร่างกาย การสูญเสียชีวิต หรือความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินที่สามารถจับต้องได้ รวมถึงการกระทำอันไม่สุจริต การฉ้อโกงหรือการกระทำที่ต้องมีความรับผิดชอบทางอาญา

2.2 สำระสำคัญของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบ

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบรูปแบบต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีหลักเกณฑ์เงื่อนไข ซึ่งเป็นสำระสำคัญของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบที่คล้ายๆ กัน จะแตกต่างกันออกไปบ้าง ก็ขึ้นอยู่กับรูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบแต่ละประเภท แต่โดยทั่วไปจะมีสำระที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(1) ผู้รับประกันภัยตกลงจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยตามเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ในกรมธรรม์ (Promise by the Insurer) โดยผู้รับประกันภัยสัญญาที่จะจ่ายค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ก่อเหตุละเมิดต่อบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยตามกฎหมาย

เนื่องจากการประกันภัยความรับผิดชอบเป็นการจัดให้มีทั้งความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Aids) และเป็นกาให้บริการอย่างแท้จริง (Actual Services) แก่ผู้เอาประกันภัย ดังนั้นการให้บริการของสัญญาประกันภัยนี้ จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้รับประกันภัยในการตรวจสอบหาความจริงหรือสืบสวนสอบสวนคดี ค่าใช้จ่ายในการประนีประนอมยอมความเพื่อระงับข้อพิพาทและค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยค่าใช้จ่ายเหล่านี้จึงเป็นหน้าที่ของผู้รับประกันภัยที่จะต้องชี้แทนทั้งสิ้นนอกเหนือจากการจ่ายค่าสินไหมทดแทน

(2) ข้อยกเว้นความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบ (Exclusions from Coverage) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบนั้น ผู้รับประกันภัยสามารถยกเว้นความรับผิดชอบในบาง

กรณีได้ โดยเรื่องใดที่ผู้รับประกันภัยระบุให้เป็นข้อยกเว้นความรับผิด ก็จะเป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยที่ต้องรับผิดชอบ

(3) ผู้เอาประกันภัย (Insured) ตามปกติในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด หากไม่ปรากฏคำว่าเนมด์ (Named) ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด ก็จะหมายความรวมถึงผู้บริหารหรือผู้กำกับดูแลบริษัทในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบริษัท ถ้าผู้เอาประกันภัยเป็นห้างหุ้นส่วนก็คือผู้ที่ถือหุ้นส่วน กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดจะให้ความคุ้มครองผู้บริหารหรือผู้จัดการและผู้เป็นหุ้นส่วนรายบุคคล นอกเหนือจากตัวห้างหุ้นส่วนและบริษัท สำหรับลูกจ้างหรือพนักงานของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนไม่ถือว่าเป็นผู้เอาประกันภัยภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด เว้นแต่จะมีเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ให้ความคุ้มครองรวมถึงด้วยอย่างชัดเจน

(4) ข้อเรียกร้องสิทธิ (Claimants) การประกันภัยความรับผิดเป็นสัญญาประกันภัยที่มีบุคคลที่เกี่ยวข้องสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งคือผู้เอาประกันภัย และอีกฝ่ายหนึ่งคือผู้รับประกันภัย ส่วนผู้ที่มีสิทธิเรียกร้องหรือผู้อ้างสิทธิที่เป็นบุคคลภายนอกหรือที่เรียกว่าบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายนั้น ไม่ใช่คู่สัญญากับฝ่ายใดเลย แต่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยความรับผิดที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย หลังจากที่ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ได้กำหนดไว้โดยคำพิพากษาของศาลหรือโดยมีข้อตกลงประนีประนอมยอมความระหว่างผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยและผู้อ้างสิทธิ เมื่อบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายได้รับคำพิพากษาของศาลแล้วหรือมีการทำข้อตกลงโดยทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ จนกระทั่งได้จำนวนค่าเสียหายที่ชัดเจนแล้ว จึงมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ นอกจากนี้ การมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือการตกเป็นคนล้มละลายของผู้เอาประกันภัย ไม่ทำให้ผู้รับประกันภัยหลุดพ้นจากความรับผิด

(5) เงื่อนไขในการจำกัดความรับผิด (Limit of Liability) โดยปกติบริษัทผู้รับประกันภัยมักจะกำหนดหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการควบคุมการชำระเงินค่าสินไหมทดแทนเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยในแต่ละครั้งเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำที่ผู้รับประกันภัยได้กำหนดไว้ แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยเห็นว่า จำนวนเงินที่จำกัดความรับผิดขั้นต่ำนี้น้อยเกินไป ผู้เอาประกันภัยสามารถเพิ่มจำนวนได้โดยยอมเสียค่าเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นตามสัดส่วนและอัตราที่ผู้รับประกันภัยกำหนด

(6) เงื่อนไขในการให้ผู้รับประกันภัยเข้าตรวจตราวัตถุที่เอาประกันภัย (Inspections) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่เกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุโดยทั่วไป มักกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เอาประกันภัยต้องอนุญาตให้ผู้รับประกันภัยเข้าตรวจตราวัตถุที่เอาประกันภัยในช่วง

ระยะเวลาที่เหมาะสมระหว่างที่กรรมธรรม์ประกันภัยยังมีผลบังคับเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และทำให้ผู้รับประกันภัยสามารถทราบได้ว่าผู้เอาประกันภัยได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอหรือไม่ในการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายขึ้นต่อบุคคลภายนอก

(7) ขั้นตอนการเรียกร้องสิทธิ (Claim Procedure) เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้รับประกันภัยให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้รับประกันภัยมีโอกาสเข้าตรวจสอบและตระเตรียมข้อต่อผู้คดีได้ ผู้เอาประกันภัยต้องจัดหาหลักฐานต่าง ๆ หรือหมายเรียกของศาลแก่ผู้รับประกันภัย นอกจากนี้ ผู้เอาประกันภัยจะต้องให้ความร่วมมือกับผู้รับประกันภัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดีหรือการหาพยานหลักฐาน

3. สาระสำคัญของกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ กฎหมายแห่งรัฐนิวยอร์ก เพื่อการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

โดยปกติ กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายเพื่อการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจะครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หากผู้เอาประกันได้เอาประกันภัยในจำนวนจำกัดความรับผิดและมีการเรียกร้องในแต่ละครั้งมีมูลค่า \$500,000 หรือมากกว่านั้น กรรมธรรม์อาจมีเงื่อนไขจำกัดความรับผิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน รวมถึงค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของทนายความด้วย ความคุ้มครองของกรรมธรรม์จะจำกัดเพียงเพื่อความรับผิดใดๆ ที่ได้มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อผู้เอาประกันภัยเป็นครั้งแรกในระหว่างระยะเวลาประกันภัยและได้มีการแจ้งเป็นหนังสือต่อบริษัทในทันทีในระหว่างระยะเวลาประกันภัย ในช่วงระยะเวลาต่ออายุกรรมธรรม์ที่มีการขยายการแจ้งออกไปโดยอัตโนมัติหรือการขยายระยะเวลาการแจ้งโดยประการอื่น กรรมธรรม์นี้มีข้อกำหนดลดจำนวนเงินจำกัดความรับผิดที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน รวมทั้งค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการจ้างทนายความด้วย การหักกลบลบหนี้สามารถใช้กับการเรียกร้องค่าใช้จ่ายและค่าเสียหาย

การพิจารณาคูณสมบัติของผู้เอาประกันที่บริษัทจะรับประกันภัย บริษัทจะพิจารณาจากข้อมูลประวัติ การชำระเบี้ยประกัน ความเชื่อถือทางการเงิน การแถลงข้อเท็จจริง การให้การรับรองในใบคำขอ ใบใบสมัครซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของกรรมธรรม์ โดยผู้เอาประกันต้องปฏิบัติตามข้อตกลงข้อยกเว้นและเงื่อนไขตามกรรมธรรม์ ซึ่งพอสรุปแต่เฉพาะเงื่อนไขที่สำคัญๆ ดังนี้

1. ความคุ้มครอง (Coverage)

บริษัทผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันในความเสียหายที่ผู้เอาประกันภัยมีความผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องจ่ายอันเป็นผลจากการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อผู้เอาประกันภัยเป็นครั้งแรกในระหว่างระยะเวลาประกันภัยและได้มีการแจ้งเป็นหนังสือต่อบริษัทในทันทีในระหว่างระยะเวลาประกันภัย ในช่วงระยะเวลาต่ออายุกรมธรรม์ที่มีการขยายการแจ้งออกไปโดยอัตโนมัติหรือการขยายระยะเวลาการแจ้งโดยประการอื่น สำหรับการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล ที่ได้กระทำขึ้นหรือถูกกล่าวอ้างว่าได้กระทำขึ้น อันเป็นผลมาจากการให้บริการทางวิชาชีพกฎหมาย

2. ข้อกำหนดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (Claims Made provisions)

ขอบเขตการคุ้มครองต้องเป็นกรณีต่อไปนี้

1) การกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคลจะที่เกิดขึ้นจากการให้บริการทางวิชาชีพจะต้องเกิดขึ้นหลังจากวันที่มีผลบังคับย้อนหลังใดๆ (หากมี) ตามเงื่อนไขของกรมธรรม์และก่อนสิ้นสุดระยะเวลาประกันภัย

2) ในวันที่เริ่มสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยจะต้องไม่ทราบหรือไม่อาจทราบได้ว่าการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล หรือความบาดเจ็บต่อร่างกายเช่นว่านั้น อาจก่อให้เกิดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

3. ข้อกำหนดค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีและการตกลงระงับข้อพิพาท (Defense and Settlement Provisions)

1) บริษัทมีสิทธิโต้แย้งและเข้าต่อสู้กับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ ตามกรมธรรม์นี้ แม้ข้อเรียกร้องที่กล่าวอ้างขึ้นนั้นจะไม่มีมูล เป็นเท็จ หรือเกิดขึ้นโดยทุจริต

2) บริษัทมีสิทธิตรวจสอบ แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายทนายความหรืออนุญาตตุลาการเพื่อระงับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ โดยความยินยอมของผู้เอาประกันภัย แต่หากผู้เอาประกันภัยปฏิเสธที่จะให้ความยินยอมในการตกลงระงับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือการประนีประนอมที่บริษัทได้ให้คำแนะนำและยอมรับต่อผู้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน แต่กลับปรากฏว่าผู้เอาประกันเลือกที่จะต่อสู้คดีกับข้อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น ในกรณีเช่นนี้ ความรับผิดชอบของบริษัทจะจำกัดไม่เกินกว่าจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ทำการเรียกร้อง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ผู้เอาประกันภัยปฏิเสธที่จะให้ความยินยอมและบริษัทไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น นอกจากนี้บริษัทมีสิทธิ (แต่ไม่ใช่ข้อบังคับ) ถอนตัวจากการ

ต่อสู้กับข้อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านั้น โดยส่งมอบสิทธิการเรียกร้องดังกล่าวให้แก่ผู้เอาประกันภัย

3) บริษัทไม่ผูกพันที่จะจ่ายค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือ ดำเนินการต่อสู้คดีต่อไป หลังจากที่มีจำนวนเงินจำกัดความรับผิดทั้งหมดของบริษัทได้ถูกนำไปจ่ายค่าเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแล้ว

4) การล้มละลายหรือการมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือความตายของผู้เอาประกันภัย ไม่ทำให้บริษัทหรือผู้เอาประกันภัยหลุดพ้นจากความรับผิดเพราะเหตุดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น เมื่อเกิดกรณีดังกล่าว บริษัทมีสิทธิเด็ดขาดในการเลือกใช้สิทธิตกลงระงับข้อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยไม่ต้องขอความยินยอมจากผู้เอาประกันภัยก่อน

4. ขอบเขตความคุ้มครอง (Policy Territory)

ความคุ้มครองของกรมธรรม์ประกันภัยนี้ ใช้บังคับกับการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล ที่ได้กระทำขึ้น ณ ที่ใดๆ ในโลกหากการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้กระทำเป็นครั้งแรกและอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลที่ตั้งอยู่ในสหรัฐอเมริกา อาณานิคมของสหรัฐ หรือแคนาดา

5. ความหมายของผู้เอาประกันภัย

1) ผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้
2) หุ่นส่วน เจ้าหน้าที่บริหาร สมาชิก กรรมการ ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง หรือที่ปรึกษา กฎหมายหรือทนายความในอดีตหรือในปัจจุบันของผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้ เฉพาะในการให้บริการทางวิชาชีพที่ดำเนินการในนามของผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อเอาไว้

3) บุคคลใดๆ ซึ่งกระทำ ก่อความผิดพลาด ละเว้นกระทำการ หรือก่อความเสียหายส่วนบุคคลในการให้บริการทางวิชาชีพที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบ

4) ททรัพย์สิน ทายาท ผู้ปกครอง ผู้แทนที่ได้รับมอบอำนาจ หรือผู้แทนตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต ไร้ความสามารถ ล้มละลาย ภายใต้ขอบเขตที่ผู้เอาประกันภัยได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์นี้

6. ความหมายของคำว่า ความเสียหายส่วนบุคคล

1) การจับ กักขัง หรือจำคุกผิดตัว
2) การเข้าไปโดยละเมิด บุกรุกสถานที่ส่วนบุคคล
3) การฟ้องคดีโดยมีเจตนาร้าย
4) การดูหมิ่น การหมิ่นประมาท การทำให้เสียชื่อเสียงโดยวาจาหรือโดยการพิมพ์ที่กระทบกับสิทธิความเป็นส่วนตัว

5) การทำให้เกิดความทุกข์ทรมานจิตใจ

7. ความหมายของการให้บริการทางวิชาชีพ

หมายถึง บริการที่ดำเนินการโดยผู้เอาประกันภัยสำหรับบุคคลอื่นในฐานะ

1) หน่วยงาน ผู้รับรองเอกสารสาธารณะ หรือผู้แทนกรมสิทธิ

2) อนุญาตตุลาการ ผู้ไกล่เกลี่ย หรือคนกลาง

3) ผู้ปกครอง ผู้จัดการมรดก ผู้ดูแลรักษาทรัพย์ ผู้พิทักษ์ ผู้พิทักษ์ทรัพย์ ทรัสต์ ผู้แทน

ในสัญญาหรือบริการที่อาศัยความไว้วางใจอื่นๆ ซึ่งได้กระทำลงโดยผู้เอาประกันภัยในฐานะ
ทนายความ

4) สมาชิกสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ สมาชิวิชาชีพ กรรมการให้ใบอนุญาต
สมาคมทางวิชาชีพ หรือคณะกรรมการอื่นที่คล้ายคลึงกัน

8. ข้อยกเว้นความรับผิด (Exclusions)

บริษัทจะไม่ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจาก
การกระทำดังต่อไปนี้

1) เกิดจากความไม่ซื่อสัตย์ การทุจริต การฉ้อโกง การกระทำอาชญากรรม การ
กระทำหรือการละเว้นการกระทำโดยจงใจ ความผิดพลาด หรือความเสียหายส่วนบุคคล หรือการ
จงใจแกล้งเท็จ ซึ่งกระทำลงโดยหรือด้วยคำสั่ง หรือโดยการรู้เห็นของผู้เอาประกันภัย

2) เกิดจากการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นการกระทำ หรือความเสียหายส่วนบุคคล
ที่ได้กระทำหรือถูกกล่าวอ้างว่าได้กระทำก่อนวันที่มีผลบังคับย้อนหลัง ตามที่ระบุในหัวข้อที่
หกของคำแถลงการณ์

3) เกิดจากความบาดเจ็บทางร่างกาย หรือการถูกทำลายของทรัพย์สินที่จับต้องได้
รวมถึงค่าขาดรายได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินนั้น แต่ไม่รวมถึงความทุกข์ทรมานทางจิตใจ

4) การกระทำเพื่อหวังประโยชน์โดยตรงของผู้เอาประกันภัยตามกฎหมายนี้ อัน
กระทบต่อผู้เอาประกันภัยรายอื่นตามกฎหมายนี้

5) เกิดจากผู้เอาประกันภัยทำการรับรองลายมือชื่อของบุคคลใดๆ เว้นแต่เจ้าของ
ลายมือชื่อที่ถูกรับรองได้แสดงตัวต่อผู้เอาประกันภัยและได้แสดงหลักฐานประกอบการแสดงตัวนั้น

6) เกิดจากผู้เอาประกันภัยเปลี่ยนแปลง ยกยอก ฉ้อโกง หรือใช้ไปในทางที่ไม่
เหมาะสม ซึ่งเงินกองทุนหรือทรัพย์สินอื่น

7) เกิดจากคำแนะนำที่ให้โดยผู้เอาประกันภัยในการซื้อ การขาย หรือการเสนอซื้อ
ขายหลักทรัพย์เพื่อลงทุนในกิจการใดหรือระงับการลงทุนในกิจการใด ซึ่งได้กระทำไปแล้ว

8) เกิดจากกิจกรรมทางธุรกิจในเครือ หรือที่เกี่ยวข้องกับผู้เอาประกันภัย ซึ่งไม่เกี่ยวกับวิชาชีพทางกฎหมายตามข้อบังคับขององค์กรทางวิชาชีพที่ผู้เอาประกันภัยซึ่งถูกระบุชื่อตั้งอยู่

9) หนี้ที่มีการรับสภาพหนี้อื่นเกิดขึ้นตามสัญญาหรือข้อตกลงด้วยวาจา เกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาชีพ

10) เกิดจากกิจกรรมหรือสถานะของผู้เอาประกันภัยที่เป็น

10.1) พนักงาน กรรมการ ผู้บริหาร หุ้นส่วน ทริสตี หรือลูกจ้างขององค์กรทางธุรกิจซึ่งไม่ปรากฏในคำแถลงการณ์ หรือองค์กรที่ไม่หวังกำไร หรือ กองทุนบำนาญ สวัสดิการ กองทุนรวม กองทุน หรือสมาคม

10.2) ผู้ที่ได้รับมอบหมายภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันรายได้พนักงาน หลังเกษียณอายุ 1974 และกฎหมายที่แก้ไข ระเบียบ คำสั่งอื่นๆ ที่ออกตามมา แต่ข้อยกเว้นนี้ไม่รวมถึงกรณีคำปรึกษาทางกฎหมายโดยผู้เอาประกันภัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าว

10.3) การถูกเลือกหรือแต่งตั้งให้เป็นพนักงานของรัฐ หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ เว้นแต่กรณีที่ผู้เอาประกันภัยให้บริการทางวิชาชีพต่อหน่วยราชการเช่นว่านั้น รายได้ที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้

10.4) ผู้รับประโยชน์ของกองทุนหรือกองทรัสต์สิน

11) การเลือกปฏิบัติที่ได้กระทำขึ้น หรือถูกกล่าวอ้างว่ากระทำโดยผู้เอาประกันภัย

12) เกิดจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ได้กระทำหรือควรจะได้กระทำโดยหรือในนามขององค์กรใดๆ นอกเหนือไปจากผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้ ซึ่งผู้เอาประกันภัยและ หรือครอบครัวของผู้เอาประกันภัยเป็นเจ้าของดิเบปอร์เซ็นต์หรือมากกว่านั้น มีอำนาจควบคุม จัดการ หรือบริหารงาน

13) เกิดจากผู้เอาประกันภัยในฐานะที่เป็นตัวแทนประกันภัย เจตนาทำผิดหน้าที่ผู้พิจารณารับประกันภัยตามที่ได้รับมอบหมาย หรือเกิดจากการบกพร่องต่อหน้าที่ในการเปิดเผยข้อความจริงที่เป็นบันทึกสาธารณะซึ่งผู้เอาประกันภัยได้รู้ ณ วันที่ออกความเห็น หรือออกกรมธรรม์ประกันภัย

14) เกิดจากข้อเท็จจริง เหตุการณ์ สถานการณ์ที่ต้องแจ้งต่อผู้รับประกันภัยความรับผิดชอบหรือผู้รับประกันภัยอื่นใด ก่อนระยะเวลาประกันภัย

15) เกิดจากการรั่วไหล การปนเปื้อน หรือมลพิษอย่างใด

16) เกิดจากการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล ที่เกี่ยวข้องกัน

16.1) หลักทรัพย์ กิจกรรมการซื้อขายใดๆ ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ 1933 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ 1934 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด 1935 พระราชบัญญัติบริษัทลงทุน 1940 พระราชบัญญัติที่ปรึกษาการลงทุน 1940

16.2) การซื้อ การขาย หรือการเสนอซื้อขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณะซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายหลักทรัพย์หรือกฎระเบียบข้อบังคับของกฎหมายดังกล่าว

9. จำนวนเงินจำกัดความรับผิดและค่าเสียหายส่วนแรก

(Limits of Liability and Deductible)

1) ค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนรวมกันสูงสุดที่บริษัทจะจ่ายในแต่ละครั้ง จะเท่ากับจำนวนเงินจำกัดความรับผิดที่ระบุในหัวข้อที่สามของค่าแถลงการณ์ หักด้วยค่าเสียหายส่วนแรกตามหัวข้อที่สี่ของค่าแถลงการณ์ บริษัทจะรับผิดชอบเฉพาะในส่วนต่างระหว่างค่าเสียหายส่วนแรกกับจำนวนเงินจำกัดความรับผิดที่ระบุในหัวข้อที่สามของค่าแถลงการณ์

2) ค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนรวมกันสูงสุดที่บริษัทจะจ่ายสำหรับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่กระทำขึ้นเป็นครั้งแรกในระหว่างระยะเวลาประกันภัย รวมกันทั้งสิ้นเท่ากับจำนวนเงินจำกัดความรับผิดที่ระบุในหัวข้อที่สามของค่าแถลงการณ์ หักด้วยค่าเสียหายส่วนแรกตามหัวข้อที่สี่ของค่าแถลงการณ์

3) ค่าเสียหายส่วนแรกที่ระบุในหัวข้อที่สี่ของค่าแถลงการณ์ จะต้องจ่ายโดยผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้ และจะใช้บังคับกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทุกครั้งภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยนี้ ค่าเสียหายส่วนแรกจะใช้บังคับกับค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั้งหมด

4) ค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมิได้เป็นการเพิ่มเติมจำนวนเงินจำกัดความรับผิด การจ่ายค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ จะทำให้จำนวนเงินจำกัดความรับผิดลดลง

10. หน้าที่ของผู้เอาประกันภัย (Insured's Duties)

1) เป็นเงื่อนไขบังคับก่อนว่าผู้เอาประกันภัยจะได้รับความคุ้มครองภายใต้กรมธรรม์ก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยได้ส่งหนังสือแจ้งการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนไปยังบริษัทโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ในระหว่างระยะเวลา

ประกันภัย ในช่วงที่มีการต่ออายุกรมธรรม์ ในระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปโดยอัตโนมัติ หรือระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปใดๆ และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของบริษัทโดยเคร่งครัด

2) หากในระหว่างระยะเวลาประกันภัยในช่วงที่มีการต่ออายุกรมธรรม์ในระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปโดยอัตโนมัติ หรือระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปใดๆ ที่มีการซื้อความคุ้มครองเพิ่มเติม ผู้เอาประกันภัยได้รู้เป็นครั้งแรกว่ามีการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคลที่ได้กระทำหรือละเว้นที่จะกระทำในการให้บริการทางวิชาชีพซึ่งอาจได้รับความคุ้มครองภายใต้กรมธรรม์นี้ ผู้เอาประกันภัยจะต้องแจ้งบอกกล่าวต่อบริษัทเป็นหนังสือโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ในระหว่างระยะเวลาประกันภัย ในช่วงที่มีการต่ออายุกรมธรรม์ ในระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปโดยอัตโนมัติ หรือระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปใดๆ หากมีการซื้อไว้ถึงการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล และเกิดความเสียหายหรืออาจเกิดความเสียหายอันเป็นผลจากการนั้น และสถานการณ์แวดล้อมที่ผู้เอาประกันภัยได้รู้เป็นครั้งแรกว่ามีการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคลเช่นว่านั้น

การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการหรือความเสียหายส่วนบุคคล ถือเป็นวัตถุประสงค์ของกรมธรรม์ประกันภัยนี้ที่ต้องแจ้งคำบอกกล่าวก่อน

3) การแจ้งคำบอกกล่าว

3.1) ให้แจ้งไปยังฝ่ายพิจารณาค่าสินไหมของบริษัทตามที่อยู่ที่ระบุไว้

3.2) แจ้งโดยหรือในนามของผู้เอาประกันภัย หรือการแจ้งเป็นหนังสือของผู้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อตัวแทนที่มีอำนาจของบริษัทตามที่ระบุไว้

3.3) การละเลยไม่แจ้งตามหน้าที่ในกรมธรรม์ประกันภัยนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่ทำให้การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่ทำโดยผู้เอาประกันภัยหรือผู้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนไร้ผลหากสามารถแสดงได้ว่าไม่สามารถแจ้งภายในเวลาที่กำหนด และได้แจ้งโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้แล้ว

4) บริษัทมีสิทธิตรวจสอบรายละเอียดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั้งหลายก่อนพิจารณาเรื่องความคุ้มครอง ผู้เอาประกันภัยจะต้องให้ความร่วมมือกับบริษัทในการตรวจสอบ การแก้ปัญหา การตกลงระดับข้อพิพาท การต่อสู้กับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั้งหลาย และจะช่วยบริษัทในการใช้สิทธิไล่เบี้ยบุคคลหรือองค์กรใดๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผู้เอาประกันภัยสำหรับ

ความเสียหายที่ได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์ รวมทั้งผู้เอาประกันภัยจะต้องเข้ารับฟังการพิจารณา ช่วยหาพยานหลักฐาน หากได้รับการร้องขอจากบริษัท

5) ผู้เอาประกันภัยจะต้องไม่ยอมรับผิดหรือจ่ายเงินใดๆหรือยอมรับข้อสันนิษฐานที่อาจก่อให้เกิดหนี้หรือค่าใช้จ่ายใดๆ หรือตกลงระงับข้อพิพาทที่มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยปราศจากความยินยอมล่วงหน้าเป็นหนังสือจากบริษัท

6) หากผู้เอาประกันภัยจะใช้สิทธิเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธการใช้อนุญาโตตุลาการในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ผู้เอาประกันภัยจะใช้สิทธินั้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมล่วงหน้าเป็นหนังสือจากบริษัทแล้ว

7) ผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้จะจ่ายจำนวนเงินค่าเสียหายส่วนแรกให้ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับการร้องขอจากบริษัท

11. การสละข้อยกเว้นและการผิดเงื่อนไข

(Waiver of Exclusion and Breach of Conditions)

เมื่อใดก็ตามที่ความคุ้มครองภายใต้กรมธรรม์นี้ถูกยกเว้น ถูกพักใช้ หรือหมดไป

1) เพราะข้อยกเว้นจากการไม่ซื่อสัตย์ การทุจริต การทำผิดอาญา กระทำโดยเจตนา หรือโดยเจตนามุ่งร้าย ความบกพร่อง การงดเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคลโดยผู้เอาประกันภัยรายใดๆ ซึ่งผู้เอาประกันภัยรายอื่นไม่เกี่ยวข้องหรือรู้เห็นด้วย

2) เพราะการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการแจ้งต่อบริษัทโดยผู้เอาประกันภัยที่กระทำผิดปกปิดการกระทำผิดนั้น มิฉะนั้นเหตุการณ์ดังกล่าวจะได้รับความคุ้มครอง บริษัทตกลงให้การประกันภัยมีผลบังคับต่อไปสำหรับผู้เอาประกันภัยทุกคน ที่ได้มีส่วนร่วมกระทำ หรือรู้เห็นมีการกระทำดังกล่าว

12. การรับช่วงสิทธิ (Subrogation)

ในกรณีที่มีการจ่ายเงินตามกรมธรรม์นี้ บริษัทจะรับช่วงสิทธิทั้งหลายของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลหรือองค์กรในการเรียกคืนเงิน และผู้เอาประกันภัยออกหนังสือหรือดำเนินการอื่นๆตามความจำเป็นในการรักษาสิทธิดังกล่าว ผู้เอาประกันภัยจะต้องไม่ทำการใดๆ ให้เป็นการเสื่อมเสียสิทธินั้น บริษัทจะต้องไม่ทำการใช้สิทธิไล่เบียดต่อบุคคลหรือบริษัทใดๆ ที่รวมอยู่ในคำนิยามของผู้เอาประกันภัย อย่างไรก็ตาม บริษัทสงวนสิทธิที่จะดำเนินการไล่เบียดกับผู้เอาประกันภัยในกรณีที่มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้กระทำโดยไม่ซื่อสัตย์ การทุจริต การทำผิดอาญา กระทำโดยเจตนา หรือโดยเจตนามุ่งร้าย ความบกพร่อง การงดเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคลที่กระทำโดยผู้เอาประกันภัย

13. การยกเลิกสัญญา (Cancellation)

1) กรมธรรม์นี้อาจถูกยกเลิกโดยผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้ โดยการเวนคืนกรมธรรม์ให้บริษัท หรือตัวแทนที่มีอำนาจ หรือโดยแจ้งเป็นหนังสือต่อบริษัท หรือตัวแทนที่มีอำนาจ ระบุวันที่การยกเลิกมีผลบังคับ

2) กรมธรรม์นี้อาจถูกยกเลิกโดยบริษัทด้วยการแจ้งผู้เอาประกันภัยตามที่อยู่ที่ได้แจ้งไว้ในกรมธรรม์ ระบุวันที่การยกเลิกมีผลบังคับโดยแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวันในกรณีไม่ชำระเบี้ยประกันภัยหรือค่าเสียหายส่วนแรก ส่วนกรณีอื่นๆ ต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อยสามสิบวัน

3) การยกเลิกโดยบริษัทจำกัดเฉพาะเหตุ ดังนี้

3.1) การไม่ชำระค่าเบี้ยประกันภัยหรือค่าเสียหายส่วนแรกภายใต้กรมธรรม์หรือกรมธรรม์ก่อนหน้านี้

3.2) ผู้เอาประกันภัยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกรมธรรม์

3.3) การให้ข้อมูลอันเป็นเท็จในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

3.4) กฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้เอาประกันภัยถูกเพิกถอน ยกเลิกหรือยกเลิกชั่วคราว

4) จดหมายบอกกล่าวยกเลิกถือเป็นหลักฐานอันเพียงพอในการแจ้งยกเลิก

5) หากผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายยกเลิกสัญญา บริษัทมีสิทธิได้รับเบี้ยประกันภัยระยะสั้น หากบริษัทเป็นฝ่ายยกเลิกสัญญาบริษัทมีสิทธิได้รับเบี้ยประกันภัยตามสัดส่วน

14. อนุญาโตตุลาการ (Arbitration)

ข้อพิพาทใดๆ ระหว่างผู้เอาประกันภัยกับบริษัทเกี่ยวกับกรมธรรม์นี้ให้ระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการ ตามข้อบังคับสมาคมอนุญาโตตุลาการแห่งประเทศไทย สหรัฐอเมริกา (Pcmgroup, Online, 2006)

4. การทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายในต่างประเทศ

4.1 ประเทศอังกฤษและเวลส์

ทนายความในประเทศอังกฤษและเวลส์จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของโซลิสิเตอร์ไอนเดมનીตี (Solicitors Indemnity Rules) ซึ่งบังคับให้ทนายความทุกคนต้องทำประกันภัยสำหรับการทำหน้าที่ว่าความในภาคเอกชนอันจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะถูกฟ้องร้องจากการขาดความระมัดระวังในการประกอบวิชาชีพ ทนายความสามารถซื้อประกันภัยในวงเงินที่เพิ่มขึ้น ถ้าเขา

พิจารณาแล้วเห็นว่าการบังคับทำประกันจำนวนหนึ่งล้านปอนด์ที่กำหนดขึ้นโดยโซลิซิเตอร์ไอดेमินิตี้ฟันด์ลิมิเต็ด (Solicitors Indemnity Fund Limited) นั้นไม่เพียงพอ

Rule 17 of Solicitors Overseas Practice Rules 1990 ประกอบไปด้วยบทบัญญัติที่เหมือนกันในการว่าความของทนายความและมีส่วนสำคัญในการทำหน้าที่ว่าความในภาคเอกชนภายนอกประเทศอังกฤษและเวลส์

Rule 302 of Code of Conduct of the Bar of England and Wales ต้องการให้บาริสเตอร์ ทุกคนเข้าร่วมหรือในการว่าความโดยอิสระเข้าร่วมในการเข้าเป็นสมาชิกของบาริมิวทวลไอดेमินิตี้ฟันด์ลิมิเต็ด (Bar Mutual Indemnity Fund Limited) และจะจ่ายเบี้ยประกันเท่าที่จำเป็นในการประกันสำหรับข้อเรียกร้องที่เกิดจากการขาดความระมัดระวังในการประกอบวิชาชีพ

สภาพทนายความได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนคอมเพนเซชัน (Compensation Fund) ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำการให้เงินช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับความเสียหายโดยมีเหตุมาจากความไม่สุจริตของทนายความหรือลูกจ้างของทนายความในการติดต่อกับทนายความที่ว่าความหรือความไว้วางใจใด ๆ ที่ได้ให้แก่ทนายความในการจัดการทรัพย์สินหรือได้รับความเสียหายเพราะความล้มเหลวของทนายความในการจัดการบัญชีการเงิน จะไม่มีการให้เงินช่วยเหลือ ถ้าผู้ประกันสามารถชดเชยค่าเสียหายหรือความสูญเสียนั้นได้รับความช่วยเหลือแล้วจากที่อื่น ในการว่าความ การจ่ายเงินชดเชยของกองทุนจะจ่ายเมื่อเกิดการกระทำที่ไม่สุจริตของผู้ปฏิบัติงานเพียงคนเดียว ถ้าทนายความมากกว่าหนึ่งคนเป็นหุ้นส่วนกัน หุ้นส่วนที่ไม่ได้ทำผิดจะสามารถพิจารณาในการทำประกันภัยให้คุ้มครองถึงค่าสินไหมทดแทนจากการประกอบวิชาชีพ (Campbell & Campbell, 1995, p. 67-95)

4.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา วิชาชีพกฎหมายเป็นวิชาชีพที่ซับซ้อนมาก ทนายความเป็นตัวแทนของลูกค้าซึ่งจะได้รับการผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมเป็นพิเศษและถือว่าทนายความเป็นเจ้าหน้าที่คนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม ทนายความต้องยึดถือประมวลจริยธรรมเพื่อให้มีความรับผิดชอบมากกว่าผู้ประกอบวิชาชีพในสาขาอื่น ตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบในวิชาชีพของทนายความในประเทศสหรัฐอเมริกาสะท้อนให้เห็นถึงอุดมคติของทนายความในการให้ความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรม โดยมีการร่างมารยาทในการปฏิบัติงานที่เป็นที่ยอมรับในการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย รวมทั้งการสร้างความเชื่อถือในวิชาชีพกฎหมายให้ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไป

สหภาพทนายความอเมริกัน (The American Bar Association: ABA) ก่อตั้งในปี 1878 ประกอบด้วยทนายความ ผู้พิพากษา ผู้บริหารของศาล นักการศึกษา นักศึกษากฎหมาย ผู้ช่วยทางกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และนักธุรกิจมากกว่า 362,000 คน รวมทั้งสภาของรัฐและท้องถิ่นและองค์กรที่เกี่ยวข้องของทางกฎหมาย ซึ่งถือเป็นองค์กรที่ใหญ่ ทำหน้าที่แทนผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายรวมถึงพัฒนามาตรฐานการประกอบวิชาชีพให้เป็นแบบอย่างเดียวกัน

ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้บังคับให้ทนายความต้องทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพกฎหมาย (Legal Malpractice Insurance) แต่เนื่องจากการกระทำผิดต่อหน้าที่ในทางกฎหมายของทนายความสามารถที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงอันเกิดจากการกระทำของทนายความคนเดียวหรือการกระทำในนามของสำนักงานกฎหมายขนาดใหญ่ ทนายความจำนวนมากในสหรัฐอเมริกาจึงลดความเสี่ยงด้วยการทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพกฎหมายเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำผิดต่อหน้าที่ทางกฎหมาย โดยมักทำสัญญาประกันภัยดังกล่าวกับบริษัทประกันภัยที่มีขนาดใหญ่ มีฐานะทางการเงินที่ดี มีความมั่นคงและมีความเสี่ยงน้อยจากการล้มละลาย สามารถสนองผลประโยชน์ให้แก่ผู้เอาประกันภัยได้เป็นอย่างดี ข้อกำหนดของบริษัทผู้รับประกันภัยในการพิจารณารับผิดชอบต่อความเสี่ยงภัยสำหรับกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพกฎหมายในเบื้องต้นจะพิจารณาจาก

- (1) ความเสี่ยงและฐานะทางการเงินที่เปิดเผยมาจากการดูแลโดยสำนักงานหรือทนายความ
- (2) ทรัพย์สินของผู้ยื่นคำขอเอาประกัน
- (3) จำนวนของทนายความที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้กรรมธรรม์ และ
- (4) ประสบการณ์และความมีชื่อเสียงของผู้ยื่นคำขอเอาประกัน

ทนายความที่ได้ทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจว่าใครที่จะได้รับความคุ้มครองโดยกรรมธรรม์ โดยปกติกรรมธรรม์จะให้ความคุ้มครองเฉพาะบุคคล (Individuals Covered) ที่ได้ระบุชื่อไว้โดยเฉพาะ หากต้องการได้รับความคุ้มครองมากกว่านั้น จะต้องทำประกันภัยเพิ่มเพื่อคุ้มครองผู้ที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้ระบุชื่อไว้ กรรมธรรม์ของทนายความอาจจะให้ความคุ้มครองหุ้นส่วนของเขา ผู้ร่วมงาน ผู้ช่วยทนายความ เลขานุการ คู่สมรส (Spouse) และหุ้นส่วนผู้ก่อตั้ง

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพกฏหมาย สามารถแยกความแตกต่างจากลักษณะการจ่ายเงินของบริษัทประกันภัย กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดจะกำหนดความคุ้มครองสำหรับความรับผิดในทางกฏหมาย โดยพิจารณาว่าการกระทำอย่างไรที่ถือว่าผู้เอาประกันภัยต้องมีความรับผิดในการจ่ายค่าสินไหมทดแทน ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือกรมธรรม์การชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งกำหนดให้บริษัทประกันภัยจ่ายเงินหลังจากที่ผู้เอาประกันภัยได้ป้องกันและจัดการให้มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแล้ว และอาจจะยินยอมให้บริษัทประกันภัยไม่ต้องจ่ายเงินในบางกรณีหากพิจารณาเห็นว่าบริษัทประกันภัยอาจจะถึงกับล้มละลายเพราะเกิดจากการเรียกร้อง

การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพกฏหมาย มักกำหนดข้อยกเว้น (Exclusions) ปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ไม่ซื่อสัตย์ ข้อโกง กระทำผิดทางอาญาหรือประสังศรีร้ายหรือการละเว้นอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้เอาประกันหรือหุ้นส่วนหรือลูกจ้างของผู้เอาประกัน และยกเว้นความรับผิดในความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สิน เช่น เกิดจากการใช้ยานพาหนะ อากาศยาน เรือ ในคดีแม็คเคิลเลอร์และเซนต์พอล (McAlear v. Saint Paul Insurance) หนายความพยายามที่จะทำการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการได้นำเครื่องบินส่วนตัวในขณะนำมาใช้ในหน้าที่ตามกฏหมาย ได้ชนกับเครื่องบินลำอื่นบนรันเวย์ แต่ไม่อาจเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยได้ หนายความจึงต้องจัดหากกรมธรรม์ความรับผิดเพิ่มเติมที่เกิดจากยานพาหนะและกรมธรรม์ที่ครอบคลุมความรับผิดทั่วไปในการให้ความคุ้มครองช่องทางนอกเหนือจากข้อยกเว้นที่มีอยู่ในกรมธรรม์การกระทำผิดต่อหน้าที่ที่มีอยู่ (Campbell & Campbell, 1995, p. 263-305)

4.3 ประเทศแคนาดา

ในประเทศแคนาดา แต่ละรัฐจะมีการบัญญัติกฏหมายของตัวเองเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดของหนายความ ทุกรัฐมีการบังคับให้หนายความทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ แต่แต่ละรัฐมีการวางแผนการทำประกันภัยเป็นกลุ่มที่ครอบคลุมสมาชิกไว้อย่างมั่นคงตามกฏหมายของรัฐที่ใช้บังคับภายในรัฐ จะแตกต่างกันในแต่ละรัฐก็เป็นเพียงขอบเขตการให้ความคุ้มครองและหน้าที่ (Scope of Coverage and Obligations) ตามกรมธรรม์ที่ขึ้นอยู่กับกฏหมายของแต่ละรัฐในเรื่องเกี่ยวกับขอบเขตการให้ความคุ้มครอง ข้อยกเว้น เบี้ยประกัน และรายละเอียดอื่นๆ หลักเกณฑ์การยื่นคำขอ ทุกกรมธรรม์ได้ระบุหน้าที่ของบริษัทประกันภัยในการคุ้มครองการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เป็นผลจากการกระทำของหนายความจากการทำหน้าที่หรือการละเว้นในการทำหน้าที่ให้บริการทางวิชาชีพ กรมธรรม์ได้เขียนไว้ว่าบริษัท

ประกันภัยจะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนทั้งหมดจากการที่ทนายความได้ทำหน้าที่ทางกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ ในรัฐควิเบก กรมธรรม์ได้จำกัดการจ่ายค่าสินไหมทดแทนไว้ เช่น จะจ่ายค่าสินไหมทดแทนจำนวน 600,000 เหรียญแคนาดาในการเรียกร้องแต่ละครั้ง รวมถึงส่วนลด (Deductible) 5,000 เหรียญแคนาดา และค่าเบี้ยประกันที่ 1,200 เหรียญแคนาดา สำหรับทนายความที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี ซึ่งการประกันภัยนั้นอาจจะได้รับความคุ้มครองมากกว่าที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ซึ่งมากกว่าการประกันภัยที่บังคับได้

การเรียกร้องทั้งหมดจะต้องเกิดขึ้นในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ในการให้ความคุ้มครองการประกันภัยความรับผิด เว้นแต่การเรียกร้องนั้นเกี่ยวข้องกับการให้บริการของทนายความก่อนที่กรมธรรม์จะมีผลใช้บังคับ

การจะได้รับความคุ้มครอง ทนายความต้องส่งหนังสือเรียกร้องไปยังบริษัทประกันภัยพร้อมทั้งระบุการกระทำใดที่อาจจะเกิดขึ้นไว้ในการเรียกร้องนั้น ทนายความจะต้องร่วมมือกันอย่างเต็มที่กับบริษัทประกันภัยในการคุ้มครองนั้นอีกด้วย

คำว่า “การบริการทางวิชาชีพ” เป็นคำที่ให้ความหมายไว้ในกรมธรรม์ในการยกเว้นการกระทำที่กระทำโดยทนายความโดยใช้ความสามารถของเขาในการทำงาน กรมธรรม์มีข้อยกเว้นและข้อจำกัด (Exclusions and Limits) เกี่ยวกับการจ่ายค่าสินไหมทดแทนที่กระทำโดยทนายความในเรื่องการฉ้อโกง ความไม่ซื่อสัตย์ ความผิดทางอาญา และการกระทำที่ประสงคร้ายและไม่ครอบคลุมถึงค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive or Exemplary Damages)

ความรับผิดของทนายความในประเทศแคนาดามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาด้านมาตรฐานการปกป้องความรับผิดต่อบุคคลที่สาม หน้าที่ตามกฎหมายที่ใช้เป็นระเบียบของสมาชิกในสังคม การขัดแย้งซึ่งผลประโยชน์และความรับผิดร่วมกัน (Campbell & Campbell, 1995, p. 47-66)

5. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยค่าจุนหรือการประกันภัยความรับผิดในประเทศไทย

ตามที่ได้กล่าวมาในบทก่อนว่า การประกันภัยค่าจุนแท้ที่จริงก็คือการประกันภัยความรับผิด ซึ่งในต่างประเทศต่างก็ใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Liability Insurance” ซึ่งแปลว่า “การประกันภัยความรับผิด” แต่โดยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้บัญญัติคำๆ นี้ไว้ คงบัญญัติใช้คำว่า “การประกันภัยค่าจุน” แต่ต้นร่างกฎหมายและหลักกฎหมายมีที่มาจากประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็น

หลักกฎหมายพื้นฐานของการประกันภัยความรับผิดในประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน โดยที่กฎหมายประกันภัยค้ำจุนหรือประกันภัยความรับผิดของประเทศไทย มีบัญญัติไว้เพียง 2 มาตรา ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หมวด 2 ส่วนที่ 3 คือมาตรา 887 และมาตรา 888 ซึ่งต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติทั่วไปในเรื่องการประกันวินาศภัย จึงจัดว่าการประกันภัยค้ำจุนก็คือการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง ดังนั้น บทบัญญัติสำหรับการประกันภัยทั่ว ๆ ไปตามบทบัญญัติลักษณะ 20 ว่าด้วยประกันภัย หมวด 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป รวมถึงบทบัญญัติทั่วไปในเรื่องการประกันวินาศภัยตามหมวด 2 ส่วนที่ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป จึงต้องนำมาใช้บังคับกับการประกันภัยค้ำจุนด้วย เว้นแต่มีบทบัญญัติในเรื่องใดที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในส่วนของ การประกันภัยค้ำจุนแล้ว ก็ไม่ต้องนำบทบัญญัติทั่วไปของการประกันวินาศภัยมาบังคับใช้ การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพกฎหมาย จึงต้องอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้ ดังนี้

5.1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไปของการประกันภัยตามหมวด 1

กฎหมายประกันภัยในทุกประเทศ จะบัญญัติถึงหลักพื้นฐานของการประกันภัยเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในสัญญาประกันภัยประเภทต่างๆ สำหรับประเทศไทยก็มีหลักพื้นฐานของการประกันภัยตามที่บัญญัติไว้ในบทเบ็ดเสร็จทั่วไปของการประกันภัย ตามหมวด 1 ดังนั้น บทบัญญัติในหมวดดังกล่าว จึงสามารถนำมาบังคับใช้กับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพกฎหมายด้วย หลักพื้นฐานการประกันภัยในหมวดดังกล่าวที่สำคัญ มีดังนี้

(1) หลักส่วนได้เสียในเหตุที่ประกันภัย (Principle of Insurable Interest) กฎหมายประกันภัยของประเทศต่างๆ จะกำหนดให้สัญญาประกันภัยทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการประกันชีวิตหรือการประกันภัยทรัพย์สินหรือการประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลอื่น ผู้เอาประกันจะต้องเป็นบุคคลที่มีส่วนได้เสียในวัตถุหรือเหตุที่เอาประกัน (Subject Matter) หากผู้เอาประกันไม่มีส่วนได้เสียในวัตถุหรือเหตุที่เอาประกัน ย่อมทำให้สัญญาประกันภัยฉบับนั้นไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย หลักดังกล่าวมีบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 863 ซึ่งบัญญัติว่า “อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้าผู้เอาประกันภัยมิได้มีส่วนได้เสียในเหตุที่ประกันไว้แล้วไซ้รู้ ท่านว่า ย่อมไม่ผูกพันคู่สัญญาแต่อย่างหนึ่งอย่างใด” การที่กฎหมายต้องบัญญัติบังคับไว้เช่นนั้น เนื่องจากสัญญาประกันภัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรเทาผลร้ายหรือชดใช้ค่าเสียหายซึ่งอาจเกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัย โดยแบ่งเฉลี่ยความเสียหายระหว่างผู้เอาประกันด้วยตนเอง ดังนั้น หากผู้เอาประกันไม่มีส่วนได้เสียหรือไม่มีความสัมพันธ์ในเหตุที่เอาประกันภัยหรือวัตถุที่เอาประกันภัย ก็เท่ากับไม่มีภัยหรือความเสียหายเกิดแก่ตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันการกระทำอันเกิดจากผู้เอาประกันภัยเอง เพราะหากผู้เอาประกันภัยไม่มีส่วนได้เสียหรือไม่มีความสัมพันธ์ในเหตุที่เอา

ประกันภัยหรือวัตถุที่เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยอาจมีเจตนาทุจริตกระทำการใดๆ เพื่อหวังเรียกร้องค่าเสียหายได้ วัตถุประสงค์ที่เอาประกันที่ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียอาจได้แก่ ชีวิต ร่างกายของบุคคล ทรัพย์สินต่างๆ หรือความรับผิดชอบตามกฎหมายที่มีต่อผู้อื่น หลักส่วนได้เสีย ในเหตุที่เอาประกันภัยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย จึงเป็นความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายที่ต้องมีต่อลูกค้าความในการรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของลูกค้าจากการใช้วิชาชีพทางกฎหมาย เพื่อให้งานบริการทางด้านกฎหมายสำเร็จลุล่วงตามความประสงค์ของลูกค้า เพราะหากเกิดความผิดพลาดจากการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย ลูกค้าผู้ได้รับความเสียหายย่อมมีสิทธิฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายได้

(2) หลักสุจริตอย่างยิ่ง (Principle of Utmost Good Faith) ในการทำสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยต้องมีความสุจริตใจต่อกัน ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 ซึ่งบัญญัติว่า

ถ้าในเวลาทำสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยก็ดี หรือในกรณีประกันชีวิต บุคคลอื่น การจ่ายเงินยอมเอาค่าความทรงชีพหรือมรณะของเขานั้นก็ดี รู้อยู่แล้วละเว้นเสียไม่เปิดเผยข้อความจริงซึ่งอาจจะได้ใจผู้รับประกันภัยให้เรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นอีกหรือให้บอกปิดไม่ยอมทำสัญญา หรือว่ารู้อยู่แล้วแถลงข้อความนั้นเป็นความเท็จไซ้ร้ ท่านว่าสัญญานั้นเป็นโมฆียะ...

บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เอาประกันภัยต้องแถลงความจริงทั้งหมดต่อผู้รับประกันภัย หากแถลงเท็จสัญญาประกันภัยจะตกเป็นโมฆียะ ทั้งนี้ รวมถึงการที่ผู้เอาประกันภัยรู้อยู่แล้วละเว้นไม่เปิดเผยความจริงที่อาจเป็นเหตุให้ผู้รับประกันภัยไม่รับประกันภัยหรือเรียกเบี้ยประกันภัยให้สูงขึ้นด้วย ขณะเดียวกัน ผู้รับประกันภัยก็มีหน้าที่ใช้ความระมัดระวังอย่างวิญญูชนที่จะควรรู้ถึงข้อความจริงหรือข้อความเท็จด้วย หากรู้ถึงข้อความเท็จหรือไม่ใช้ความระมัดระวังอย่างพอเพียง แต่ยังรับประกันภัยก็ต้องถือว่าสัญญาประกันภัยมีผลสมบูรณ์ ตามที่บัญญัติในมาตรา 866 ดังนั้น หลักสุจริตในการทำสัญญาประกันภัย ทั้งผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัยจึงต้องมีความสุจริตใจต่อกัน ผู้เอาประกันภัยต้องเปิดเผยข้อความจริง ไม่แถลงข้อความเท็จ มิฉะนั้น สัญญาประกันภัยจะตกเป็นโมฆียะ ซึ่งผู้รับประกันภัยมีสิทธิบอกล้างสัญญาได้ และขณะเดียวกันผู้รับประกันภัยก็ต้องมีความสุจริตใจในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันภัย

5.2 บทเบ็ดเสร็จทั่วไปของการประกันวินาศภัย ตามบทบัญญัติในหมวด 2 ส่วนที่ 1

เนื่องจากประกันภัยค้ำจุนถือเป็นวินาศภัยอย่างหนึ่ง บทบัญญัติของการประกันวินาศภัยในหมวด 2 ส่วนที่ 1 จึงสามารถนำมาใช้กับการประกันภัยความรับผิดในวิชาซีพกฎหมายด้วย หลักพื้นฐานการประกันภัยในหมวดดังกล่าวที่สำคัญ มีดังนี้

(1) หลักการชดใช้ค่าเสียหาย (Principle of Indemnity) เมื่อผู้เอาประกันภัยประสบภัยตามข้อตกลงในสัญญาประกันภัย ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าว ในกรณีเป็นการประกันชีวิต ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนเงินที่เอาประกันภัย เพราะสัญญาประกันชีวิต เป็นสัญญาที่กำหนดจำนวนเงินไว้แน่นอน (Value Contract) แต่หากเป็นกรณีการประกันวินาศภัย ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายที่แท้จริง แต่ไม่เกินไปจากจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ได้กำไรจากการประกันวินาศภัย ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 877

(2) หลักการร่วมกันเฉลี่ยการชดใช้ค่าเสียหาย (Principle of Contribution) ในกรณีที่มีผู้รับประกันภัยตั้งแต่ 2 รายขึ้นไปหรือที่เรียกว่าผู้รับประกันภัยหลายราย ผู้รับประกันภัยต้องร่วมกันเฉลี่ยชดใช้ค่าเสียหายตามสัดส่วน (Pro-rata Proportion) ที่ผู้รับประกันภัยแต่ละรายได้รับประกันภัยไว้ในทรัพย์สินหรือวัตถุที่เอาประกันภัยอันเดียวกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินความเสียหายที่แท้จริง และทุกกรมธรรม์ประกันภัยต้องมีผลบังคับใช้ในขณะที่เกิดความเสียหายขึ้น ในกรณีที่สัญญาประกันภัยทำไว้กับบริษัทผู้รับประกันภัยหลายบริษัทในวันเดียวกัน กรณีเช่นนี้ถือว่ามี การทำสัญญาประกันภัยพร้อมกัน ก็ต้องให้มีการเฉลี่ยการชดใช้ค่าเสียหายในระหว่างบริษัทผู้รับประกันภัยตามสัดส่วนที่แต่ละบริษัทได้รับประกันภัยไว้ แต่หากเป็นกรณีที่มีการทำสัญญาประกันภัยไว้หลายบริษัทแต่ต่างวันกัน บริษัทผู้รับประกันภัยบริษัทแรกต้องจ่ายค่าเสียหายก่อน หากไม่พอจึงจะเรียกค่าเสียหายจากบริษัทในลำดับถัดไปจนกว่าจะคุ้มความเสียหาย หลักดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 870

(3) หลักการเข้ารับช่วงสิทธิ (Principle of Subrogation) การรับช่วงสิทธิ หมายถึง การกำหนดสิทธิของบริษัทผู้รับประกันภัยที่จะสามารถรับช่วงสิทธิทั้งปวงของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินหรือวัตถุที่เอาประกันภัยไว้ เมื่อบริษัทผู้รับประกันภัยได้จ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายที่แท้จริงให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของบุคคลภายนอกเท่านั้น หลักการรับช่วงสิทธินี้มีความสัมพันธ์

โดยตรงกับหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กล่าวคือ เมื่อบุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือวัตถุที่เอาประกันภัย บุคคลภายนอกนั้นย่อมต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้นตามกฎหมาย และภายหลังเมื่อบริษัทผู้รับประกันภัยได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยตามหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว บริษัทผู้รับประกันภัยย่อมมีสิทธิที่จะเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัย ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นได้ แต่ต้องไม่เกินจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่บริษัทผู้รับประกันภัยได้จ่ายให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้วนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 880 วรรคแรกว่า “ถ้าความวินาศภัยนั้นได้เกิดขึ้นเพราะการกระทำของบุคคลภายนอกไซ้ ผู้รับประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปเป็นจำนวนเพียงใด ผู้รับประกันภัยย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยและของผู้รับประกันภัยซึ่งมีต่อบุคคลภายนอกเพียงนั้น” วัตถุประสงค์ของกฎหมายมาตราดังกล่าวก็เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายพ้นจากความรับผิดชอบไปเฉยๆ ทั้งยังเป็นการป้องกันการแสวงหากำไรของผู้เอาประกันภัยซึ่งอาจเรียกร้องค่าเสียหาย 2 ทาง คือเรียกจากผู้รับประกันภัยและเรียกจากบุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายอีกทางหนึ่งด้วย หลักการเข้ารับช่วงสิทธิจะมีได้เฉพาะแต่การประกันวินาศภัยเท่านั้น สำหรับการประกันชีวิตไม่อาจนำหลักการเข้ารับช่วงสิทธิมาบังคับใช้ได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 896

(4) หลักสาเหตุใกล้เคียง (Principle of Proximate Cause) หลักของสัญญาประกันภัยมีว่า ผู้รับประกันภัยต้องรับผิดชอบในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อมีภัยเกิดขึ้นตามที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัย ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 877 วรรคแรกว่า

ผู้รับประกันภัยจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็น (1) เพื่อจำนวนวินาศภัยอันแท้จริง (2) เพื่อความบุบสลายอันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งได้เอาประกันภัยไว้เพราะได้จัดการตามสมควรเพื่อป้องกันความวินาศภัย (3) เพื่อบรรดาค่าใช้จ่ายอันสมควรซึ่งได้เสียไปเพื่อรักษาทรัพย์สินซึ่งเอาประกันภัยไว้ในวันมิให้วินาศ...

และเป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยที่จะต้องพิสูจน์ว่า เหตุการณ์หรือภัยนั้นได้เกิดขึ้นตามที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัยแล้ว แต่ความเสียหายบางกรณีไม่ได้เกิดจากเหตุการณ์หรือภัยที่ทำประกันภัยโดยตรง (Direct Loss) แต่เป็นเหตุการณ์ใกล้เคียงต่อเนื่อง (Consequential Loss) จึงเกิดปัญหาว่า ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่เพียงใด โดยอาจพิจารณาจากหลักสาเหตุใกล้เคียง

สาเหตุใกล้ชิด คือ ภัยที่เกิดขึ้นครั้งแรกในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลโดยตรง ในความสูญเสียที่เกิดขึ้นนั้น (Proximate clause is the first peril in a chain of events resulting in a loss) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นต้องมีความต่อเนื่องไม่ขาดตอนหรือ สะดุดหยุดลงและไม่มีเหตุการณ์ใหม่เข้ามาแทรกแซง ดังนั้น ถ้าเหตุอันใกล้ชิดต่อเนื่องเกิดขึ้นจาก ผลโดยตรงของภัยที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัยแล้ว ก็ต้องถือว่าความเสียหายนั้นเกิดจากภัยอันได้ ประกันภัยไว้เช่นกันและความเสียหายนั้นต้องเป็นผลธรรมดาที่เกิดภัยขึ้น

การพิจารณาว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใกล้ชิดหรือไม่นั้น ในทางปฏิบัติมักเป็น ปัญหา เพราะอาจมีสาเหตุอื่นหลายอย่างมาเกี่ยวข้องกัน ทำให้ความต่อเนื่องของเหตุการณ์ไม่ ชัดเจน ดังนั้น จึงมักใช้คำพิพากษาของศาลเป็นแนวทางในการพิจารณาว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็น สาเหตุใกล้ชิดหรือไม่ หลักสาเหตุใกล้ชิดมักใช้กับการประกันวินาศภัยซึ่งเป็นการเอาประกันภัยใน ทรัพย์สินหรือการประกันภัยความรับผิดของผู้เอาประกันภัย แต่จะไม่สามารถนำมาใช้กับการ ประกันชีวิตหรือการประกันอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เพราะเมื่อผู้เอาประกันชีวิตเสียชีวิต ด้วยเหตุปกติ ไม่ว่าจะสาเหตุนั้นจะมีความใกล้ชิดกับสาเหตุอื่นหรือไม่ก็ตาม บริษัทประกันชีวิตก็ต้อง จ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันชีวิตตามข้อตกลงในสัญญาประกันชีวิตอยู่นั่นเอง

(5) อายุความ สิทธิเรียกร้องใดที่มีได้กำหนดอายุความไว้ โดยหลักทั่วไปนั้น ถือว่ามีอายุ ความ 10 ปี แต่อายุความเกี่ยวกับประกันภัยมีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 882 ว่า “ในการเรียกให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด 2 ปี นับ แต่วันวินาศภัย

ในการเรียกให้ใช้หรือให้คืนเบี้ยประกันภัย ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นเวลา 2 ปี นับแต่ วันซึ่งสิทธิจะเรียกให้ใช้หรือคืนเบี้ยประกันภัยถึงกำหนด”

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการตัดทอนอายุความสิทธิเรียกร้องให้สั้นลงเหลือ 2 ปี จึงต้อง ตีความโดยเคร่งครัด สิทธิเรียกร้องซึ่งมีอายุความ 2 ปีดังกล่าว ได้แก่

1. สิทธิเรียกร้องของผู้เอาประกันภัยที่จะเรียกให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เมื่อเกิดวินาศภัย อายุความเริ่มนับตั้งแต่วันเกิดวินาศภัย
2. สิทธิเรียกร้องของผู้รับประกันภัยที่จะเรียกให้ผู้เอาประกันภัยส่งเบี้ยประกันภัย อายุ ความเริ่มนับตั้งแต่วันที่เบี้ยประกันภัยงวดนั้นถึงกำหนดชำระ
3. สิทธิเรียกร้องของผู้เอาประกันภัยที่จะเรียกเบี้ยประกันภัยคืน อายุความเริ่มนับตั้งแต ่วันที่เกิดสิทธิเรียกคืน

อย่างไรก็ตาม สัญญาประกันภัยมักกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เอาประกันภัยยื่นคำเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้รับประกันภัยภายในเงื่อนไขเวลาที่ผู้รับประกันภัยกำหนดนับจากวันเกิดวินาศภัย ซึ่งโดยทั่วไปมักกำหนดเป็นเวลา 15 วันนับจากวันเกิดวินาศภัย เงื่อนไขดังกล่าวใช้บังคับได้เพราะมิใช่อายุความ จึงไม่ขัดต่อกฎหมายที่ห้ามไม่ให้ขยายหรือย่นอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/11 (ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ 377/2479) ดังนั้น หากผู้เอาประกันภัยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว ก็อาจหมดสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย

นอกจากนี้บทบัญญัติในหมวด 2 ส่วนที่ 1 ของการประกันวินาศภัย ก็ได้บัญญัติถึงเรื่องสิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัย รวมตลอดถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยไว้หลายประการ ซึ่งผู้เขียนขอยกตัวอย่างสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้ คือ

1. สิทธิของผู้รับประกันภัย

1.1 สิทธิเรียกให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยชดเชยค่าสินไหมทดแทน สิทธิของผู้รับประกันภัยกรณีนี้ เป็นสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 881 กล่าวคือเป็นการให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยต้องแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นตามสัญญาประกันภัยให้ผู้รับประกันภัยทราบโดยเร็ว หากมิได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติและเกิดความเสียหายแก่ผู้รับประกันภัย ผู้รับประกันภัยมีสิทธิตามวรรคสองของมาตราดังกล่าวซึ่งบัญญัติว่า “ถ้ามิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อน ผู้รับประกันภัยอาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใดๆอันเกิดแต่การนั้นได้ เว้นแต่อีกฝ่ายหนึ่งจะพิสูจน์ได้ว่าไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้” เพราะฉะนั้นความรับผิดชอบในการใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยจะเกิดขึ้นต่อเมื่อการบอกกล่าวแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัย เป็นไปด้วยความล่าช้าไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จนเกิดความเสียหายแก่ผู้รับประกันภัยและความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับประกันภัยต้องเป็นความเสียหายที่เป็นตัวเงินหรืออาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ เหตุผลที่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยต้องแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้รับประกันภัยทราบโดยไม่ชักช้า นั้น ก็เพราะเพื่อรักษาสิทธิและประโยชน์ของผู้รับประกันภัยในการสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลภายนอกในฐานะเป็นผู้รับช่วงสิทธิ สิทธิดังกล่าวนี้เป็นสิทธิตามกฎหมายของผู้รับประกันภัย ดังนั้น หากมีการแจ้งเหตุล่าช้า ย่อมเกิดเป็นผลโดยตรงให้สิทธิของผู้รับประกันภัยถูกระงับหรือเสียหายไปด้วย อย่างไรก็ตาม หากผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัย

สามารถพิสูจน์ได้ว่า ตนไม่สามารถแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นได้ภายในเวลาที่กำหนดในสัญญาหรือใน
กรรมกรรม หรือไม่สามารถแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นได้ทันเวลาที่ ผู้รับประกันภัยก็ไม่อาจเรียกค่าเสียหายได้

1.2 สิทธิปฏิเสธความรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สิทธิในข้อนี้ถือเป็นสิทธิ
ของผู้รับประกันภัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยปกติผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่า
สินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยเมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นตามที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาประกันภัย
แต่มีบางกรณีที่ผู้รับประกันภัยอาจปฏิเสธความรับผิดไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอา
ประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ การไม่ต้องรับผิดของผู้รับประกันภัย แยกได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีไม่
ต้องรับผิดโดยผลของกฎหมาย และกรณีไม่ต้องรับผิดโดยผลของสัญญา

ก. กรณีไม่ต้องรับผิดโดยผลของกฎหมาย เมื่อพิจารณาจากประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มีกรณีที่ผู้รับประกันภัยมีสิทธิปฏิเสธความรับผิดโดยผลของกฎหมายอยู่ 2
ประการ ประการแรกคือการไม่ต้องรับผิดเพราะความทุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่าง
ร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ตาม มาตรา 879 วรรคแรก และอีกประการหนึ่งคือ
การไม่ต้องรับผิดเพราะความไม่สมประกอบในเนื้อแห่งวัตถุที่เอาประกันภัยตาม มาตรา 879 วรรค
สอง แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะการไม่ต้องรับผิดเพราะความทุจริตหรือความประมาทเลินเล่อ
อย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์เท่านั้น

สิทธิของผู้รับประกันภัยที่จะปฏิเสธความรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่
เกิดขึ้นเพราะความทุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับ
ประโยชน์เกิดขึ้น ตามที่บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 879 วรรคแรกว่า
“ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดในเมื่อความวินาศภัยหรือเหตุอื่นซึ่งได้ระบุไว้ในสัญญานั้นได้เกิดขึ้น
เพราะความทุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์
...” สิทธิในมาตรานี้ เป็นการบัญญัติเพื่อรับรองหลักอมรลสาซารทด์ (Moral Hazard) ของการ
ประกันภัย ซึ่งหมายความว่า หากผู้เอาประกันภัยเป็นผู้ก่อให้เกิดวินาศภัยตามสัญญาประกันภัย
เสียเอง โดยมีเจตนาหรือด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยเอง โดยไม่
คำนึงว่าจะมีวัตถุประสงค์ในการเรียกชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยหรือไม่ และยัง
รวมไปถึงการกระทำซึ่งเกิดจากผู้รับประโยชน์ตามสัญญาประกันภัยด้วย จึงจะทำให้ผู้รับ
ประกันภัยไม่ต้องรับผิด เพราะย่อมเป็นการไม่สมควรที่จะให้ผู้ทุจริตหรือผู้ที่มีความประมาท
เลินเล่ออย่างร้ายแรงได้รับประโยชน์อันเกิดจากความทุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่าง
ร้ายแรงของตนเอง คำว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” ไม่มีบทวิเคราะห์ศัพท์ทางกฎหมายและ
แนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่เคยมีแนวคำวินิจฉัยหรือมีการให้

ความหมายคำดังกล่าวไว้แต่อย่างใด แต่ทั้งนี้ ท่านศาสตราจารย์จิตติ ติงศภัทย์ ได้บันทึกไว้ใน
หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 260/2523 ว่า “ความประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรง
หมายถึง กรณีที่ไม่ใช้ความระมัดระวังขนาดที่แม้ได้ใช้แต่เพียงเล็กน้อย ความเสียหายก็จะไม่
เกิดขึ้น...” เพราะฉะนั้น การกระทำโดยประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรงจึงเห็นได้ชัดเจนว่า ผู้กระทำ
ไม่ประสงค์ต่อผลที่ตนกระทำ แต่มีเจตนากระทำในสิ่งอื่นด้วยอาการที่ปราศจากความระมัดระวัง
อย่างยิ่ง เป็นผลให้เกิดวินาศภัยขึ้น มาตรานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันภัยที่เกิดจากการกระทำของ
ผู้เอาประกันภัยหรือของผู้รับประโยชน์เอง ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือประมาทเดินเล่อ แต่การประมาท
เดินเล่อต้องถึงขนาดร้ายแรง และการกระทำดังกล่าวเป็นผลโดยตรงให้เกิดวินาศภัยขึ้น โดยไม่เป็น
เหตุให้สัญญาประกันภัยระงับสิ้นสุดลง เพียงแต่เกิดสิทธิแก่ผู้รับประกันภัยที่จะปฏิเสธความรับผิด
ตามสัญญาประกันภัยได้ แต่ถ้าเป็นความทุจริตหรือความประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรงของคุณค
อื่น ๆ แม้จะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ ผู้รับประกันภัยจะปฏิเสธ
ความรับผิดตามสัญญาประกันภัยไม่ได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ความทุจริตหรือความประมาท
เดินเล่ออย่างร้ายแรงของคุณคอื่นนั้น ได้เกิดขึ้นด้วยการจ้าง วาน ใช้หรือสนับสนุนจากผู้เอา
ประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ ทั้งตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4830/2537

ความทุจริตหรือความประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรงตามความในบทบัญญัติแห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 879 จะต้องเป็นผู้เอาประกันภัยเองหรือ
เป็นผู้รับประโยชน์ จึงจะทำให้ผู้รับประกันภัยพ้นความรับผิด แต่ถ้าเป็นความทุจริต
หรือความประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรงของคุณคอื่น ๆ แม้จะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้
เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์สักเพียงใดก็ตาม ก็ยังไม่ทำให้ผู้รับประกันภัยพ้น
ความผิด

ทั้งนี้เนื่องจากบทบัญญัติในมาตราดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ยกเว้นความรับผิด
ของผู้รับประกันภัย การตีความหมายของความทุจริตหรือความประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรงของ
ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์จึงต้องตีความโดยเคร่งครัด นอกจากนี้คู่สัญญาประกันภัยจะทำ
ข้อตกลงยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัยในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างอื่นไม่ได้ เพราะเป็นเรื่อง
เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นอกจากนี้ ผู้รับประกันภัยยังมีสิทธิยก
ข้อต่อสู้ที่มีอยู่ตามสัญญาประกันภัยขึ้นปฏิเสธความรับผิดของตนเองต่อผู้เอาประกันภัย ซึ่งข้อ
ต่อสู้นั้นสามารถชี้ยันแก่บุคคลภายนอกได้ โดยปกติข้อต่อสู้นั้นจะเป็นเรื่องเงื่อนไข ข้อยกเว้นหรือ
ข้อจำกัดความรับผิดซึ่งไม่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนที่มีอยู่ใน
กรรมธรรม์ประกันภัย ส่วนคำว่า “ความทุจริต” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็มีได้

อธิบายความหมายไว้เช่นเดียวกับคำว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” แต่พอจะกล่าวได้ว่า ถ้าวิทยาศาสตร์ได้เกิดขึ้นเพราะการกระทำโดยเจตนาหรือจงใจที่จะให้เกิดผลคือความวิทยาศาสตร์เกิดขึ้นหรือควรที่จะเกิดวิทยาศาสตร์ขึ้นจากการกระทำเช่นนั้น โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงว่าผู้กระทำมีเจตนาที่จะให้ได้รับประโยชน์จากการประกันวิทยาศาสตร์ด้วยหรือไม่

ข. กรณีไม่ต้องรับผิดโดยผลของสัญญา เป็นกรณีที่สัญญาประกันภัยมีข้อความ เป็นเงื่อนไขจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัยไว้ ซึ่งถ้าหากผู้เอาประกันภัยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข เหล่านั้น ก็อาจทำให้ผู้รับประกันภัยปฏิเสธความรับผิดตามสัญญาได้ หากได้มีข้อสัญญากำหนด ไว้เช่นนั้น เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัย อาจเป็นเงื่อนไขบังคับให้ผู้เอาประกันภัยต้อง ปฏิบัติก่อนมีวินาศภัยเกิดขึ้นก็ได้ หรืออาจเป็นเงื่อนไขบังคับให้ผู้เอาประกันภัยต้องปฏิบัติภายหลัง ที่มีวินาศภัยเกิดขึ้นแล้วก็ได้เช่นกัน ปกติเงื่อนไขที่ถือว่าเป็นข้อยกเว้นความรับผิดจะต้องระบุไว้ว่า ถ้ามิได้เป็นไปตามข้อยกเว้นความรับผิดนั้น ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิด ดังนั้น หากตามเงื่อนไขไม่มี ข้อความว่ากรณีเช่นนั้นผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิด ย่อมไม่ถือว่าเป็นข้อยกเว้นความรับผิด อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขหรือข้อยกเว้นความรับผิดหรือข้อจำกัดความรับผิดนั้น จะต้องไม่เป็นการขัด ต่อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

1.3 สิทธิในการบอกเลิกสัญญาประกันภัย โดยปกติผู้รับประกันภัยมีสิทธิบอกเลิก สัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 ลักษณะ 2 หมวด 4 ว่าด้วยเลิกสัญญาอยู่ แล้ว นอกจากนี้ยังมีสิทธิบอกเลิกสัญญาตามมาตรา 876 วรรคสองซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ ประกันภัยโดยเฉพาะด้วย สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิบอกเลิกสัญญาตามกฎหมาย สิทธิตามมาตรา 876 วรรคสองเป็นเรื่องที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายซึ่งกฎหมายให้สิทธิผู้รับประกันภัย บอกเลิกสัญญาประกันภัยกับผู้เอาประกันภัยได้ แต่มีข้อจำกัดบางประการหากผู้เอาประกันภัยได้ ส่งเบี้ยประกันภัยเต็มจำนวนเพื่ออายุประกันภัยเป็นระยะเวลาไม่น้อยเท่าใด ผู้รับประกันภัยจะ บอกเลิกสัญญาก่อนสิ้นสุดระยะเวลานั้นไม่ได้ นอกจากนี้ผู้รับประกันภัยยังมีสิทธิบอกเลิกสัญญา ตามเงื่อนไขของสัญญาประกันภัยตามที่ระบุในกรมธรรม์ประกันภัย การบอกเลิกสัญญาในกรณี หลังนี้ไม่มีข้อยุ่งยากมากนัก เพราะเป็นไปตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์และวิธีการที่ระบุในกรมธรรม์ ประกันภัยทั้งสิ้น ซึ่งปกติในกรมธรรม์เพียงมีข้อกำหนดให้สิทธิแก่ผู้รับประกันภัยที่จะบอกเลิก สัญญา เพียงแต่ต้องบอกกล่าวให้ผู้เอาประกันภัยทราบล่วงหน้าในระยะเวลาพอสมควรและคำ บอกกล่าวต้องทำเป็นหนังสือ

2. หน้าที่ของผู้รับประกันภัย

2.1 หน้าที่ใช้ค่าสินไหมทดแทน หน้าที่ของผู้รับประกันภัยที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประกันภัยหรือแก่บุคคลผู้ต้องเสียหายในกรณีที่เป็นการประกันภัยค้ำจุน ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นวัตถุประสงค์โดยตรงของสัญญาประกันภัยที่จะชำระหนี้ทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยซึ่งได้ชำระเบี้ยประกันภัยให้แก่ตนเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นและความเสียหายนั้นเป็นผลโดยตรงเนื่องจากภัยที่ผู้รับประกันภัยรับเสี่ยงตามที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัย คำว่า “ผลโดยตรง” ตรงกับหลักกฎหมายของต่างประเทศที่ถือกันทั่วไปว่า ความเสียหายที่ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ให้ นั้น จะต้องเป็นผลโดยตรง (Direct Consequence) ที่เกิดจากภัยที่ผู้รับประกันภัยรับเสี่ยง ที่เรียกกันว่า “เหตุอันใกล้ชิด” (Proximate Cause) ซึ่งหมายความว่าผลหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น ต้องมีส่วนสัมพันธ์อันใกล้ชิดหรือต่อเนื่องกับเหตุหรือภัยที่รับเสี่ยง

2.2 หน้าที่ส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัย ความจริงกรมธรรม์ประกันภัยไม่ใช่สัญญาประกันภัยเพราะสัญญาประกันภัยจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้รับประกันภัยสนองรับคำเสนอของผู้เอาประกันภัย แต่กรมธรรม์ประกันภัยเป็นเพียงเอกสารที่ผู้รับประกันภัยได้ทำเพื่อยืนยันว่า ได้มีการทำสัญญาประกันภัยขึ้นแล้ว กฎหมายจึงบังคับให้ผู้รับประกันภัยต้องลงลายมือชื่อในกรมธรรม์ประกันภัยเพื่อเป็นหลักฐานว่าได้มีการทำสัญญาประกันภัยเกิดขึ้นแล้ว โดยมีรายการต่างๆ ตามที่มาตรา 867 กำหนดไว้ ข้อความที่ปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัย ผู้รับประกันภัยจะกำหนดตามอำเภอใจไม่ได้ นอกจากนี้ข้อความที่จะใช้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 มาตรา 29 อีกด้วย เพื่อรัฐจะได้มีส่วนในการคุ้มครองส่วนได้เสียของผู้เอาประกันภัย เมื่อผู้รับประกันภัยจัดทำกรมธรรม์ประกันภัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงมีหน้าที่ต้องส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัยแก่ผู้เอาประกันภัยตามมาตรา 867 วรรคสอง

3. สิทธิของผู้เอาประกันภัย

3.1 สิทธิเรียกให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ความประสงค์ของผู้เอาประกันภัยในการทำสัญญาประกันภัยคือ ความต้องการที่จะได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจากผู้รับประกันภัยเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นซึ่งถือเป็นสิทธิเรียกร้องของผู้เอาประกันภัยที่มีความสำคัญสูงสุด ปกติเมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นตามเงื่อนไขที่ระบุในกรมธรรม์ประกันภัย ผู้เอาประกันภัยย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อจำนวนวินาศภัยอันแท้จริง ตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 877 เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัยหรือมีข้อจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัยไว้โดยชัดแจ้งในสัญญาประกันภัยเท่านั้น นอกจากนี้ สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เอาประกันภัยอาจถูกระงับ หากมีเหตุอันควรสงสัยว่าวินาศภัยนั้นได้เกิดขึ้นด้วยความทุจริตของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับ

ประโยชน์ นายทะเบียนประกันวินาศภัยมีอำนาจสั่งให้ผู้รับประกันภัยงดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 มาตรา 43 นั่นเอง

3.2 สิทธิเรียกให้ผู้รับประกันภัยหาหลักประกัน ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 876 วรรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าผู้รับประกันภัยต้องคำพิพากษาให้เป็นคน ล้มละลาย ผู้เอาประกันภัยจะเรียกให้หาประกันอันสมควรให้แก่จนก็ได้หรือจะบอกเลิกสัญญาเสีย ก็ได้” ทั้งเพราะว่าการทำประกันภัย ผู้เอาประกันภัยต่างก็หวังจะลดความเสียหายจากภัยที่จะ เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของตนเอง โดยยอมเสียเงินที่เรียกว่าเบี้ยประกันภัยแต่น้อย เพื่อให้ผู้รับ ประกันภัยเข้าเสี่ยงภัยแทน หากมีภัยเกิดขึ้น ผู้เอาประกันภัยก็จะได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทน เพื่อบรรเทาความเสียหาย การเลือกบริษัทผู้รับประกันภัย ผู้เอาประกันภัยต่างมุ่งหาบริษัท ประกันภัยที่มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง มีชื่อเสียงดี แต่เมื่อในเวลาต่อมา ผู้รับประกันภัยต้องคำ พิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย ความไม่แน่นอนในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนย่อมเกิดขึ้น กฎหมายจึงต้องเข้ามาคุ้มครองประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย โดยการให้โอกาสผู้เอาประกันภัยใช้ สิทธิเรียกให้ผู้รับประกันภัยจัดหาประกันอันสมควรมาให้ตนหรือผู้เอาประกันภัยจะบอกเลิกสัญญา ก็ได้ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ การที่จะให้ผู้รับประกันภัยจัดหาประกันให้ ผู้เอาประกันภัยอาจ ไม่ได้รับประโยชน์เลย เพราะพระราชบัญญัติล้มละลายกำหนดให้ศาลดำเนินการกับบุคคลที่ถูก ฟ้องคดีล้มละลาย โดยพิจารณาว่าบุคคลนั้นมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ หากมีหนี้สินล้นพ้นตัว เข้า หลักเกณฑ์กฎหมายแล้ว ศาลก็จะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จากนั้นจะเปิดโอกาสให้บุคคลที่ถูก ฟ้องนั้นประนอมหนี้ หากไม่สามารถประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ได้ ศาลก็จะพิพากษาให้บุคคลนั้นเป็น คนล้มละลาย เพราะฉะนั้น นับตั้งแต่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์เด็ดขาด ลูกหนี้จะจัดการใดๆ เกี่ยวกับ ทรัพย์สิน กิจการของตนไม่ได้ ผู้ที่จะเข้าจัดการแทนลูกหนี้ก็คือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จึงเท่ากับ ว่าลูกหนี้หมดอำนาจจัดการทรัพย์สินหรือกิจการใดๆ ของตนอีกต่อไป ดังนั้น หากบริษัทผู้รับ ประกันภัยตกเป็นคนล้มละลายตามคำพิพากษาของศาล โอกาสที่ผู้รับประกันภัยจะหาประกันมา ให้แก่ผู้เอาประกันภัยจึงเป็นไปได้ยาก

3.3 สิทธิบอกเลิกสัญญา สิทธิของผู้เอาประกันภัยในการบอกเลิกสัญญามีหลาย ประการ ทั้งนี้ตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 872 ซึ่งบัญญัติว่า “ก่อน เริ่มเสี่ยงภัย ผู้เอาประกันภัยจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้ แต่ผู้รับประกันภัยชอบที่จะได้เบี้ย ประกันภัยก็จำนวน” โดยที่การประกันภัย คือการที่ผู้เอาประกันภัยนำภาระการเสี่ยงภัยของตนไป ให้ผู้รับประกันภัยรับเสี่ยงภัยแทน โดยการทำสัญญาประกันภัยกับผู้รับประกันภัย แต่เนื่องจาก สัญญาประกันภัยเป็นสัญญาการค้า (Commercial Contract) การที่จะให้ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิ

บอกเลิกสัญญาประกันภัยเมื่อใดตามใจชอบนั้น ย่อมกระทบถึงสิทธิในทางการค้าของผู้รับประกันภัย กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาประกันภัยได้ต่อเมื่อการเสี่ยงภัยของผู้รับประกันภัยยังไม่เริ่มต้น คำว่า “ก่อนเริ่มเสี่ยงภัย” คือก่อนวันเวลาเริ่มต้นการเสี่ยงภัยซึ่งคู่สัญญาได้มีการตกลงกันไว้ในสัญญาประกันภัย ดังนั้น วันที่ทำสัญญาประกันภัยซึ่งถือว่าสัญญาประกันภัยเกิดขึ้นแล้ว ไม่จำเป็นต้องเป็นวันเดียวกันกับวันเวลาเริ่มต้นการเสี่ยงภัย แต่อาจจะเป็นคนละวันกับวันเวลาเริ่มต้นการเสี่ยงภัยก็ได้ ซึ่งตราบไต่ที่ยังไม่ถึงวันเวลาเริ่มต้นการเสี่ยงภัย จะถือว่าผู้รับประกันภัยเริ่มเสี่ยงภัยแล้วย่อมไม่ได้ ในกรณีดังกล่าว หากผู้เอาประกันภัยบอกเลิกสัญญาก่อนเริ่มเสี่ยงภัย ผู้รับประกันภัยมีสิทธิได้รับเบี้ยประกันภัยครั้งหนึ่งของจำนวนเบี้ยประกันภัยที่มีการตกลงกัน อย่างไรก็ตาม มาตรา 872 ไม่ใช่นับบัญญัติที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะฉะนั้น ผู้รับประกันภัยอาจตกลงให้ผู้เอาประกันภัยบอกเลิกสัญญาได้ แม้ผู้รับประกันภัยจะได้เริ่มต้นการเสี่ยงภัยแล้ว นอกจากนี้ยังมีมาตรา 876 ให้สิทธิผู้เอาประกันภัยบอกเลิกสัญญาประกันภัยได้ หากศาลมีคำพิพากษาให้ผู้รับประกันภัยตกเป็นคนล้มละลาย แต่หากเป็นเพียงศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดผู้รับประกันภัยเช่นนี้ ผู้เอาประกันภัยยังคงไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ สิทธิในการบอกเลิกสัญญาของผู้เอาประกันภัยยังมีอยู่ในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 หนี้ ลักษณะ 2 หมวด 4 มาตรา 387 ถึงมาตรา 389 อันเป็นบทบัญญัติโดยทั่วไป ส่วนบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 มีปรากฏในมาตรา 29 วรรคสี่ กล่าวคือ ตามมาตรา 29 วรรคสี่ เป็นกรณีที่บริษัทผู้รับประกันภัยออกกรมธรรม์ประกันภัยโดยใช้แบบหรือข้อความที่นายทะเบียนยังมีได้ให้ความเห็นชอบและฝ่าฝืนกฎหมาย โดยมีได้เป็นการให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยอาจเรียกร้องให้บริษัทผู้รับประกันภัยรับผิดชอบตามกรมธรรม์ประกันภัยนั้น หรือจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและให้บริษัทคืนเบี้ยประกันภัยที่ได้ชำระไว้แล้วทั้งหมดคืนก็ได้ การใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาประกันภัยตามมาตรานี้ ผู้เอาประกันภัยสามารถบอกเลิกสัญญาได้ แม้ผู้รับประกันภัยจะเริ่มการเสี่ยงภัยแล้วและมีสิทธิขอคืนเบี้ยประกันภัยที่ได้ชำระไปแล้วคืนจากผู้รับประกันภัยได้ทั้งหมด ซึ่งแตกต่างไปจากมาตรา 872 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากสิทธิขอบอกเลิกสัญญาประกันภัยที่กล่าวมานี้ ผู้เอาประกันภัยยังมีสิทธิบอกเลิกสัญญาตามเงื่อนไขต่างๆ ไปที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งมีข้อความไปตามมาตรฐานที่นายทะเบียนประกันวินาศภัยได้ให้ความเห็นชอบไว้อยู่แล้ว โดยทำเป็นหนังสือถึงผู้รับประกันภัย

4. หน้าที่ของผู้เอาประกันภัย

4.1 หน้าที่ชำระเบี้ยประกันภัย ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องชำระเบี้ยประกันภัยให้ผู้รับประกันภัยตามจำนวนเงิน กำหนดเวลาและวิธีการชำระตามที่ได้ตกลงในสัญญาประกันภัย หากไม่ชำระตามสัญญา ย่อมทำให้ผู้รับประกันภัยใช้สิทธิฟ้องเรียกผู้เอาประกันภัยให้ใช้เบี้ยประกันภัยได้และถ้าหากเกิดเหตุวินาศภัยขึ้นในระหว่างไม่ชำระเบี้ยประกันภัย ผู้รับประกันภัยมีสิทธิที่จะปฏิเสธการชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ จนกว่าผู้เอาประกันภัยจะยอมชำระเบี้ยประกันภัยให้ ความจริงแล้วการชำระเบี้ยประกันภัย ไม่ใช่สาระสำคัญของการเกิดสัญญาประกันภัย เมื่อคู่สัญญาตกลงกันได้แล้ว สัญญาประกันภัยก็เกิดขึ้น เพียงแต่การไม่ชำระเบี้ยประกันภัย เป็นเหตุให้ผู้รับประกันภัยมีสิทธิเรียกร้องเบี้ยประกันภัยที่ยังไม่ชำระได้ในภายหลังตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 882 วรรค 2 หรือบอกเลิกสัญญาประกันภัยนั้นได้ ตามมาตรา 386, 387 แต่การตกลงเกี่ยวกับค่าเบี้ยประกันภัยถือว่าเป็นสาระสำคัญในการเกิดสัญญาประกันภัย เพราะมาตรา 861 กำหนดให้ตกลงส่งเงินซึ่งเรียกว่าเบี้ยประกันภัย ฉะนั้น การเสนอทำสัญญาประกันและสนองรับการทำสัญญาประกันภัย โดยยังไม่ได้ตกลงถึงจำนวนเงินค่าเบี้ยประกันภัย ถือว่าสัญญาประกันภัยยังไม่เกิด

4.2 หน้าที่บอกกล่าวผู้รับประกันภัยเมื่อเกิดภัยขึ้น ปกติเมื่อเกิดวินาศภัยขึ้น ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยมักมีปัญหาโต้แย้งเรื่องจำนวนค่าสินไหมทดแทน ผู้เอาประกันภัยอาจถือโอกาสเรียกค่าสินไหมทดแทนให้สูงเกินจริง จึงมีการกำหนดให้ผู้รับประกันภัยเข้าตรวจสอบความเสียหายโดยเร็ว โดยผู้เอาประกันภัยต้องแจ้งบอกกล่าวให้ผู้รับประกันภัยทราบภายในเวลาอันสมควร มิฉะนั้น อาจทำให้ผู้รับประกันภัยเสียเปรียบ เพราะไม่มีโอกาสเข้าจัดการตรวจสอบหรือพิสูจน์หาร่องรอยความเสียหายได้ทันที่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 881 วรรคแรก จึงบัญญัติให้ผู้เอาประกันภัยต้องแจ้งบอกกล่าวถึงภัยที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้รับประกันภัยโดยไม่ชักช้าว่า “ถ้าความวินาศภัยเกิดขึ้นเพราะภัยมีขึ้นตั้งผู้รับประกันภัยตกลงประกันภัยไว้ไซ้ ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ทราบวินาศภัยนั้นแล้ว ต้องบอกกล่าวแก่ผู้รับประกันภัยโดยไม่ชักช้า” แต่หากผู้เอาประกันไม่บอกกล่าวให้ผู้รับประกันภัยทราบโดยเร็วหรือภายในเวลาอันสมควร ผู้เอาประกันภัยคงมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย แต่ขณะเดียวกันก็อาจถูกผู้รับประกันภัยเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเป็นการตอบโต้ได้หากการแจ้งนั้นเป็นไปด้วยความล่าช้าและเกิดความเสียหายแก่ผู้รับประกันภัย เว้นแต่ผู้เอาประกันภัยสามารถพิสูจน์ได้ว่า ไม่สามารถบอกกล่าวโดยไม่ชักช้าได้ ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 881 วรรคสองว่า “ถ้ามิได้ปฏิบัติตาม

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อน ผู้รับประกันภัยอาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้นได้ เว้นแต่อีกฝ่ายหนึ่งจะพิสูจน์ได้ว่าไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้”

4.3 หน้าที่จ่ายค่าสินไหมทดแทนส่วนที่ยังขาดอยู่ให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยในกรณีนี้ จะมีได้เฉพาะในกรณีการประกันภัยค้ำจุนหรือการประกันภัยความรับผิดเท่านั้น เหตุผลก็คือ สัญญาประกันวินาศภัยในเรื่องอื่นๆ เป็นสัญญาประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองความเสียหายที่จะเกิดกับตัวทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัยหรือทรัพย์สินที่ผู้เอาประกันภัยมีส่วนได้เสียด้วยเท่านั้น ส่วนทรัพย์สินของบุคคลภายนอก กรมธรรม์ประกันภัยจะไม่ให้ความคุ้มครองถึง แต่การประกันภัยค้ำจุนหรือการประกันภัยความรับผิด เป็นกรณีที่ผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามผู้เอาประกันภัย เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกซึ่งผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดตามกฎหมาย โดยกฎหมายให้สิทธิบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายในการที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรงจากผู้รับประกันภัย ตามที่บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 วรรคสอง เพียงแต่ค่าสินไหมทดแทนที่บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจะเรียกร้องเอาจากผู้รับประกันภัยนี้ จะต้องไม่เกินไปกว่าจำนวนที่ผู้รับประกันภัยตกลงใช้ให้ตามสัญญาประกันภัยนั้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นว่าจะมีมากหรือน้อยเพียงใด และเมื่อบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจะใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยโดยตรง กฎหมายกำหนดให้บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจะต้องเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย ดังนั้น หากค่าสินไหมทดแทนที่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจะได้รับจากผู้รับประกันภัยถูกจำกัดไม่เกินไปจากจำนวนที่ตกลงในสัญญา โดยยังไม่คุ้มกับความเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ก่อวินาศภัยขึ้น จึงมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ยังขาดอยู่ให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจนครบ เพราะตนต้องมีความรับผิดต่อบุคคลผู้ได้รับความเสียหายตามกฎหมายลักษณะละเมิดอยู่แล้ว แต่หากบุคคลผู้ได้รับความเสียหายละเลยไม่ขอให้ศาลเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดี บุคคลผู้ได้รับความเสียหายย่อมหมดสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในจำนวนที่ยังขาดอยู่จากผู้เอาประกันภัย ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 888 ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าค่าสินไหมทดแทนอันผู้รับประกันภัยได้ใช้ไปโดยคำพิพากษานั้น ยังไม่คุ้มค่าวินาศภัยเต็มจำนวนไซ้ ท่านว่าผู้เอาประกันภัยก็ยังคงต้องรับใช้จำนวนที่ยังขาด เว้นไว้แต่บุคคลผู้ต้องเสียหายจะได้ละเลยเสีย ไม่เรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาสู่คดีด้วย ดังกล่าวในมาตราก่อน”

4.4 หน้าที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาประกันภัย หากผู้เอาประกันภัยละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามเงื่อนไขที่ได้ระบุในสัญญาประกันภัย ก็อาจทำให้ผู้รับประกันภัยหลุดพ้นจาก

ความรับผิดได้ หากเงื่อนไขดังกล่าวเป็นเงื่อนไขสำคัญและได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในสัญญา
ประกันภัย ซึ่งบางครั้งถึงกับทำให้สัญญาประกันภัยที่ทำได้ต่อกันนั้นเป็นอันไร้ผลได้

5.3 บทบัญญัติเฉพาะของการประกันภัยค่าจุนหรือการประกันภัยความรับผิด

ในเรื่องการประกันภัยค่าจุน สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัย
คงเป็นไปตามบทบัญญัติของการประกันภัยวินาศภัยโดยทั่วไป เพราะการประกันภัยค่าจุนถือเป็น
วินาศภัยอย่างหนึ่ง แต่เนื่องจากสัญญาการประกันภัยค่าจุน เป็นสัญญาซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะ
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย เพื่อความวินาศภัยที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอก
ผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้อง
รับผิดชอบ ตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 วรรคแรก ทำให้
พิจารณาเห็นได้ว่า ทั้งสัญญาประกันวินาศภัยและสัญญาประกันภัยค่าจุน คู่สัญญาประกันภัย
ต่างก็มีทั้งผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัย ส่วนบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญาประกันภัย
ในกรณีการประกันวินาศภัยก็คือผู้รับประโยชน์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก นอกเหนือจากตัวผู้เอา
ประกันภัยเอง สำหรับบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญาประกันภัยในกรณีการประกันภัยค่าจุนก็
คือบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย สัญญาประกันภัยค่าจุนจึงไม่มีตัวผู้รับประโยชน์ จนกว่าจะมีความ
เสียหายเกิดขึ้น ดังนั้น เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจึงมีสิทธิ
ดังนี้

1. สิทธิของผู้เสียหายที่มีต่อผู้รับประกันภัย

สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายที่มีต่อผู้รับประกันภัยในสัญญาประกันภัย
ค่าจุนนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากผู้เอาประกันภัยได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่ตน บุคคลภายนอกผู้
ได้รับความเสียหายจึงมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้จากผู้รับประกันภัยโดยตรงโดยผล
ของกฎหมาย ถึงแม้ตนจะไม่ได้เป็นคู่สัญญากับฝ่ายใดเลยก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากหลักบุคคลสิทธิที่
ใช้บังคับระหว่างคู่สัญญา (Privity of Contract) ทำให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญาเฉพาะ
รายเท่านั้น ซึ่งจะแตกต่างกับทรัพย์สินที่สามารถใช้บังคับกับบุคคลได้เป็นการทั่วไป ดังนั้น เมื่อผู้
เอาประกันภัยตกลงทำสัญญาประกันภัยกับผู้รับประกันภัย จึงทำให้เกิดบุคคลสิทธิบังคับตาม
สัญญาประกันภัยได้เฉพาะผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยเท่านั้น แต่บุคคลภายนอกผู้ได้รับ
ความเสียหายนั้น มิได้เป็นคู่สัญญากับผู้รับประกันภัยด้วย ดังนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงสิทธิ
ของบุคคลเหล่านี้ให้ชัดเจนให้เกิดสิทธิเพื่อสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันได้
แล้ว ก็จะไม่สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ (สุธาบดี สิงหเสนี, 2549,
หน้า 37) แต่การฟ้องร้องผู้รับประกันภัย บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจะต้องขอให้ศาลหมายเรียกผู้

เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วยเพื่อจะได้ว่ากล่าวให้เสร็จพร้อมกันไปในคราวเดียวกัน มิฉะนั้นก็อาจเรียกค่าเสียหายในส่วนที่ยังขาดอยู่จากผู้เอาประกันภัยได้ แต่อย่างไรก็ตามค่าไหมทดแทนที่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจะมีสิทธิเรียกร้องเอาจากผู้รับประกันภัยได้นั้น จะต้องไม่เกินจำนวนที่ผู้เอาประกันภัยได้เอาประกันภัยไว้ ส่วนความเสียหายที่เกินไปจากจำนวนที่ได้เอาประกันภัยไว้ ก็ต้องไปฟ้องร้องเรียกเอาจากผู้เอาประกันภัยอีกต่างหากตามกฎหมายลักษณะละเมิด ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 วรรคสองบัญญัติว่า

บุคคลผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามที่ตนควรจะได้รับนั้นจากผู้รับประกันภัยโดยตรง แต่ค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านี้หาอาจจะคิดเกินไปกว่าจำนวนผู้รับประกันภัยจะพึงต้องใช้ตามสัญญาอันได้ไม่ ในคดีระหว่างบุคคลผู้ต้องเสียหายกับผู้รับประกันภัยนั้น ท่านให้ผู้ต้องเสียหายเรียกตัวผู้เอาประกันเข้ามาในคดีด้วย...

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้ว บุคคลผู้ได้รับความเสียหายส่วนมากมักจะทำการฟ้องร้องทั้งผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ทำละเมิดและผู้รับประกันภัยเข้ามาในคดีเดียวกันตั้งแต่เริ่มต้นฟ้องคดี โดยมักไม่ใช้วิธีเรียกผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีหลังจากฟ้องแล้ว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 887 วรรคสอง

2. สิทธิของผู้เสียหายที่มีต่อผู้เอาประกันภัย

สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายที่มีต่อผู้เอาประกันภัยในสัญญาประกันภัย คำจูนก็คือการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย ในกรณีที่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้วแต่ได้รับการชดใช้ไม่เพียงพอกับความเสียหายที่เกิดขึ้น สิทธิของบุคคลผู้ได้รับความเสียหายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่ตนได้รับนั้นจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยยังมีอยู่สมบูรณ์ตามกฎหมายลักษณะละเมิด